

รายงานฉบับสมบูรณ์

การศึกษามาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่าย
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด
และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย

The Study of Community Measures for the Control of the
Sale and Accessibility of Alcohol in Marketing and
Social Systems in NongKhai province
(สัญญาเลขที่59-A1-0026 รหัสโครงการ 58-00-1258)

โดย

นางสาวสิริกร นามลาบุตร และ ดร.วรานิษฐ์ ลำไย

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

เมษายน 2560

Final Report

The Study of Community Measures for the Control of the Sale and Accessibility of Alcohol in Marketing and Social Systems in NongKhai province (Contract no 59-A1-0026)

By

Sirikorn Namlabut

Waranist Lamyai

**This project was supported by
Center for Alcohol Studies
Thai Health Promotion Foundation
April, 2017**

บทคัดย่อ

การศึกษามาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษามาตรการในชุมชน เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย (2) เพื่อให้ทราบปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในกรณีควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย (3) เพื่อเสนอรูปแบบในการกำหนดมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาในชุมชนบ้านบกหวาน หมู่ 2 ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในมาตรการชุมชนรวม 28 คน และจัดสนทนากลุ่ม 3 ครั้ง รวม 12 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. มาตรการในชุมชน มีมาตรการหลัก 4 มาตรการดังนี้ (1) มาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องตีมแอลกอฮอล์ (2) มาตรการควบคุมโฆษณาและส่งเสริมการขายเพื่อชักจูงให้ตีม (3) มาตรการสื่อสาร รณรงค์เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมและลดแรงสนับสนุนในการตีม (4) มาตรการระดับชุมชนร้านค้า/และสถานประกอบการ/เขตพื้นที่รอบบริเวณสถานศึกษาที่จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์

2. ปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในกรณีควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย ผู้บังคับใช้กฎหมายในการควบคุมพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ไม่สามารถใช้กฎหมายฉบับนี้กับชุมชนทุกแห่งให้เกิดประสิทธิภาพได้ เนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์และความเข้าใจ อีกทั้งขาดความร่วมมือของผู้นำชุมชนที่จะเป็นตัวกลางในการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ประกอบกับบทลงโทษในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ไม่ปฏิบัติอย่างจริงจัง เด็กและเยาวชน ยังซื้อเครื่องตีมแอลกอฮอล์ เนื่องจากมีความรู้เท่าไม่ถึงการณ์เกี่ยวกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์

3. รูปแบบในการกำหนดมาตรการในชุมชน โดยใช้มิติศาสนา การอาศัยศาสนาเป็นสถานที่อบรมให้แก่ชาวบ้าน รวมถึงโอกาสในช่วงประเพณีสำคัญ ในระดับครอบครัว ผู้ปกครองประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในระดับสถานศึกษา มีกิจกรรมนันทนาการต่างๆและสอนให้เด็กรู้จักห่างไกลจากเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ในระดับชุมชน ผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดี มีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในระดับภาครัฐ ภาครัฐจัดบุคลากรและหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามให้เพียงพอ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การบังคับใช้กฎหมายเข้มงวดกับผู้กระทำผิดและลงโทษผู้กระทำผิด โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาส่งเสริม สนับสนุน ให้วุฒิบัตรในฐานะเป็นผู้ไม่ตีมสุราในหมู่บ้านนั้น นอกจากนี้ภาครัฐประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมและควบคุม รณรงค์ไม่ให้มีเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ให้คำแนะนำและชี้แจง แก่ผู้ประกอบการในการรับผิดชอบต่อสังคม

Abstract

“ The Study of Community Measures for the Control of the Sale and Accessibility of Alcohol in Marketing and Social Systems in NongKhai Province” research project aims (1) to examine the community measures that are adopted to control the sale and accessibility of alcohol in marketing and social systems in NongKhai province (2) to understand the problems deriving from the enforcement of the Alcohol Control Act B.E.2551 in relation to the control of the sales and accessibility of alcohol in marketing and social systems in NongKhai province and (3) to propose a model to set community measures to control the sale and accessibility of alcohol in marketing and social systems. Qualitative data collection was used in this research. The study was conducted at Ban Bokwhan Moo 2, KhaiBokwhan Sub-District, Muang District, NongKhai province by in-depth interviews with 28 individuals who were relevant to the community measures, and 3 focus group meetings in which 12 people participated. The study found that :

1. There were 4 principal community measures : (1) the measure to control the accessibility of alcohol (2) the measure to control advertisement and sales promotion persuading consumption of alcohol (3) the measures to communicate and campaign for changing the attitudes towards drinking, and for reducing the encouragement of drinking (4) the measures carried out at community level, i.e. shops and commercial establishments which sell alcohol in the zone around schools and colleges.

2. There was a problem deriving from the enforcement of the Alcohol Control Act B.E. 2551 in relation to the control of the sales of alcohol and the accessibility of alcohol in the marketing and social systems in NongKhai province. Law enforcers were unable to enforce the law effectively in every community, because of the lack of public relation and understanding. Moreover, community leaders were not co-operative in being mediums to communicate and educate people in their areas as required by the Alcohol Control Act B.E. 2551. Also, the punishment imposed by the Act was not carried out seriously. Children and youngsters could still access to alcohol, since they lacked sufficient knowledge about alcohol.

3. The model used in setting the community measures employed strategies based on religion. Religious premises were used to provide education to the people, especially during major religious festivals. At the family level, parents played a good role model to their children. At the school level, schools arranged recreational activities that educated children about how to be away from alcohol. At the community level, the community leaders played a good role model and applied the sufficiency economy philosophy. At public level, the public sector provided sufficient human resources and organizations to implement preventive and suppressive measures consecutively. The law enforcement and punishment were strict to those who violated the law. The relevant departments promoted and supported the awarding of “no alcohol” certificates to people in the villages. Furthermore, the public sector carried out public relations activities to

promote, control and campaign for prohibiting alcohol, and gave advices to make businesspersons aware of responsibility to society.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของชุมชนบ้านบกหวาน หมู่ 2 ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ศาสตราจารย์ ดร.พญ.สาวิตรี อึ้งฉางค์กรชัย ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาสุรา(ศวส.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่ให้ทุนสนับสนุนในการวิจัย ทำให้คณะผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษามาตรการในชุมชน เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณชะวะสีพร ภวภูตานนท์ฯ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา(ศวส.) ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย สำนักงานสรรพสามิตจังหวัดหนองคาย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองคาย องค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน สถานีตำรวจชุมชนด่านหนองสองห้อง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลค่ายบกหวาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านนาฮี และโรงเรียนค่ายบกหวานวิทยา

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พระครูปฐมสมโพธิกิจ เจ้าคณะตำบลค่ายบกหวาน เขต 3 นายประสงค์ คงเคารพธรรม รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย ผศ.ดร.เจษฎา มุลยาพอ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย อาจารย์ดร. กฤษ ชุนลี้ก รองคณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ ท่านประดุง อินไชยะ หัวหน้าฝ่ายปราบปรามสำนักงานสรรพสามิตจังหวัดหนองคาย คุณชนินทร์ แก่นอินทร์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองคาย ผู้อำนวยการ รพ.สต.บ้านนาฮี นายอุดมศักดิ์ มหาชัย นายสงวน สาริมาศย์ นายกองการบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน ดาบตำรวจ ธนสาร เนื่องชมภู ป้องกันปราบปรามด่านตรวจหนองสองห้อง ที่ได้เสียสละเวลาให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรการในชุมชน เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ดร. พิมพ์ใจ เมษฐ์สุกใส คุณพฤภา หอมหยก คุณอินทิดา ศิลปาจารย์ ที่ได้ให้คำปรึกษาวิจัยเชิงคุณภาพและช่วยเหลือตรวจทานเล่มรายงาน คุณขวัญตา โสชมชมภู ที่ช่วยจัดทำระบบเอกสารและบัญชี คุณพัชรินทร์ ทรัพย์สาร ผู้ช่วยนักวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ ดาบตำรวจประสิทธิ์ นามลาบุตร ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทาง เก็บข้อมูลในพื้นที่ ผู้ใหญ่บ้านดิเรก ผาละนัด ที่ได้ช่วยประสานงานกับกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณชาวบ้าน บ้านบกหวาน หมู่ 2 ที่ให้ความร่วมมือในการเป็นกลุ่มตัวอย่าง และให้ข้อมูล รวมทั้งให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ด้วย

คณะผู้วิจัย

คำนำ

การศึกษามาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษามาตรการในชุมชน เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย (2) เพื่อให้ทราบปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551ในกรณีควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย (3) เพื่อเสนอรูปแบบในการกำหนดมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคม ซึ่งรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในมาตรการชุมชน และจัดสนทนากลุ่ม จากการศึกษาวิจัยทำให้พบว่า ศาสนามีบทบาทสำคัญทำให้ชุมชนลดละเลิกสุรา บทบาทของระบบเครือญาติที่ได้อบรมตักเตือนซึ่งกันและกัน และที่สำคัญความเป็นผู้นำชุมชนโดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านที่มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ชุมชนบ้านบกวาน

คณะที่มิวิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนอื่นๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกับชุมชนบ้านบกวาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป

สิริกกร นามลาบุตร และ วรานิษฐ์ ลำไย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ - ภาษาไทย	ก
บทคัดย่อ - ภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
คำนำ	จ
บทที่ 1	1
บทนำ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ตัวแปร/นิยามศัพท์	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
กรอบแนวคิด	5
บทที่ 2	6
การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
มาตรการทางกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ของประเทศไทย	6
มาตรการควบคุมการจำหน่ายสุราด้านใบอนุญาตจำหน่ายสุรา	6
มาตรการควบคุมการจำหน่ายสุราด้านการกำหนดเวลาจำหน่าย	8
มาตรการควบคุมการจำหน่ายสุราด้านการจำกัดวันจำหน่าย	9
มาตรการควบคุมการจำหน่ายสุราด้านการจำกัดสถานที่จำหน่าย	9
มาตรการควบคุมการจำหน่ายสุราด้านการจำกัดอายุผู้ซื้อ	10
มาตรการควบคุมด้านอุบัติเหตุจราจร	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
บทที่ 3	22
ระเบียบวิธีวิจัย	22
กลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่ดำเนินการ	22
เครื่องมือ/แบบเก็บข้อมูล	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล	24
การวิเคราะห์ข้อมูล	25

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	26
ผลการวิเคราะห์	26
ก. ผล ที่ได้ตาม ตัวชี้วัด/ เป้าหมายของโครงการ	26
ข. ผลอื่นๆ ที่ได้ นอกเหนือจากเป้าหมาย/ที่คาดการณ์ไว้	39
บทที่ 5	40
อภิปรายผล	40
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย	42
บรรณานุกรม	43

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จัดเป็นสิ่งเสพติด หากดื่มเป็นประจำจะทำให้เกิดโรคร้ายต่างๆ ตามมา เช่น โรคทางระบบประสาท หัวใจ มะเร็ง ส่วนสาเหตุด้านอื่นๆ ทำให้นอนไม่หลับ กระบวนการรับรู้ความเข้าใจบกพร่อง ขาดสติ จิตหลอน ประสาทหลอน การทำหน้าที่ของสมอง ผิดปกติ ส่งผลถึงการทำงานของอวัยวะภายในร่างกาย อาจทำให้กล้ามเนื้อส่วนปลายแขน ขาอ่อนแรง ปลายประสาทอักเสบ มีอาการชาตามปลายมือปลายเท้า ด้านสมอง เมื่อดื่มสุราใหม่ๆ จะทำให้รู้สึก กระปรี้กระเปร่า และเมื่อดื่มมากขึ้น จะมีการเปลี่ยนแปลงทางบุคลิก เกิดอาการมึนงง นอนหลับ หดสติ และถ้าดื่มสุราเป็นประจำ จะทำให้สมองและความจำเสื่อม ความคิดเลอะเลือน จากรายงาน การสำรวจพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของคนไทยในปี 2557 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำนักข่าวกรม ประชาสัมพันธ์, 2558) พบว่า มีผู้ดื่มสุราประมาณ 17 ล้านคน หรือร้อยละ 32 โดยผู้ชายมีการดื่มสุรา มากกว่าผู้หญิงประมาณ 4 เท่า และกลุ่มวัยทำงานอายุ 25 - 59 ปี มีสัดส่วนการดื่มสุราสูงที่สุด และ กลุ่มผู้สูงวัยที่ยังดื่มสุรามีมากถึงร้อยละ 18 สำหรับเหตุผลในการดื่มสุรา อันดับหนึ่ง คือ เพื่อเข้าสังคม การสังสรรค์ รองลงมาเพื่อนชวนดื่ม และอยากทดลองดื่ม โดยอายุ ที่เริ่มดื่มสุราครั้งแรกเฉลี่ย 20 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ องค์การอนามัยโลก (WHO) ออกรายงานฉบับใหม่ว่าด้วยการดื่มแอลกอฮอล์ ของ โลกประจำปี 2557 (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557) ระบุว่า ประชากรทั่วโลกมากกว่าร้อยละ 38 ดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ และมีผู้เสียชีวิตจากการดื่มแอลกอฮอล์ 3.3 ล้าน รายทั่วโลกในแต่ละปี เมื่อจำแนกเป็นกลุ่มอายุ พบว่าผู้สูงอายุทั่วโลกดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยปีละ 6.2 ลิตรต่อคน ขณะที่กลุ่มอายุที่บริโภคแอลกอฮอล์มากที่สุดคือวัย 15 ปี สำหรับประเทศไทย มีอัตราการ ดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยประมาณ 5 ลิตรต่อปีต่อคน และการดื่มแล้วขับคือปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญที่ส่งผลให้ เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน ซึ่งสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงถึงร้อยละ 39.1 ขับรถเร็วเกินที่กฎหมายกำหนดคิดเป็นร้อยละ 23.6 ได้แก่ จักรยานยนต์มากที่สุด และการดื่มทำให้ความสามารถในการขับขี่ยานพาหนะลดลง สภาพร่างกายไม่พร้อมที่จะควบคุมรถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากขับรถขณะ/ มึนเมาและขาดสติ ประมาท ขับเร็วเกินกำหนด การเกิดอุบัติเหตุจะมีความรุนแรง มากยิ่งขึ้น

แม้ว่าประเทศไทยมี พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ใน หมวด 4 ว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (มาตรา 26 ถึงมาตรา 32) และได้มีการกำหนดมาตรการ สำคัญต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดนักดื่มหน้าใหม่ การลดปริมาณความชุกในการดื่ม อย่างไรก็ตาม การดำเนินตามมาตรการต่างๆ ดังกล่าว จะได้ผลก็ต่อเมื่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักและแก้ไข ปัญหาดังกล่าวข้างต้นร่วมกัน ด้วยเหตุนี้คณะที่มิวิจัย จึงทำการศึกษามาตรการในชุมชนเพื่อควบคุม การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคมในจังหวัด หนองคาย เพื่อให้ทราบปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551

“เนื้อหาในเอกสารนี้ เป็นความเห็นทางวิชาการของผู้เขียน มิใช่ความเห็นของหน่วยงานและ องค์การผู้สนับสนุน”

ในกรณีควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย และได้ข้อเสนอแนะมาตรการในชุมชน เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบัณฑิต ศรีไพศาล (2550) พบว่าการดำเนินการควบคุมปัญหาสุรามีการดำเนินการเรื่อยมา ตั้งแต่การออกมาตรการแรกคือ พ.ร.บ.สุรา 2493 โดยกระทรวงการคลัง ควบคุมการผลิต การนำเข้า การขนส่ง และการจำหน่าย และต่อมาการดำเนินการเพื่อควบคุมปัญหาสุราก็ก้าวกระโดดอย่างมากเมื่อมีการก่อตั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ในปี พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นแหล่งทุนที่สำคัญที่ได้เงินมาจากภาษีสรรพสามิตเหล้าและบุหรี่ จึงมีหน้าที่โดยตรงที่จะลดผลกระทบจากการบริโภคเหล้าและบุหรี่ อีกทั้ง สสส. ได้ใช้ยุทธศาสตร์สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ นพ.ประเวศ วะสี ที่เป็นยุทธศาสตร์สำหรับการขับเคลื่อนสังคมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของประเทศ อันประกอบด้วย การบูรณาการการทำงาน 3 พลังที่สำคัญหนุนเสริมกัน คือ (1) พลังความรู้ (2) พลังภาครัฐ (การเมืองและราชการ) และ (3) พลังประชาชน จนเป็นผลให้ช่วงระหว่างปี 2545-2549 มีการกำหนดนโยบายเพื่อควบคุมปัญหาสุราถึง 8 นโยบายในเวลา 4 ปี หรือ คิดเป็น 2 นโยบายต่อปี ขณะที่ช่วงระหว่างปี 2493-2543 มีนโยบายเพื่อควบคุมปัญหาสุราเพียง 6 นโยบายในเวลา 50 ปี หรือคิดเป็นประมาณ 8 ปีต่อ 1 นโยบาย หรือคิดเป็นอัตราการกำหนดนโยบายเพิ่มขึ้นเป็น 16 เท่า หลังการกำเนิด สสส.

ปัจจุบันการดำเนินการพัฒนามาตรการเพื่อควบคุมปัญหาสุราอย่างจริงจังในระยะเริ่มต้นของประเทศไทยนี้ ได้ใช้กรอบแนวคิดที่องค์การอนามัยโลกและธนาคารโลกเสนอไว้ ได้แก่ มาตรการทางภาษี มาตรการจำกัดการเข้าถึง มาตรการควบคุมการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย มาตรการควบคุมการดื่มแล้วขับ มาตรการรณรงค์และให้การศึกษา และมาตรการบำบัดรักษา การศึกษาวิจัยที่ควรดำเนินการต่อไปในปี 2551-2552 ได้แก่ 1) การศึกษาวิจัยเพื่อการติดตามประเมินประสิทธิผลของนโยบายและมาตรการต่างๆ รวมถึงการประเมินผลพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) การพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการเฝ้าระวังสถานการณ์การบริโภคและผลกระทบจากการบริโภคและกลุ่มเสี่ยงต่อการบริโภคที่มีแนวโน้มอันตราย 3) การพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการเฝ้าระวังกลยุทธ์การตลาดและผลกระทบต่อผู้บริโภคของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 4) การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนามาตรการลดอันตรายจากการบริโภคโดยตรง เช่น มาตรการลดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดที่ถูกกฎหมายสำหรับผู้ขับขี่ยานพาหนะเท่ากับศูนย์ มาตรการตรวจจับดื่มแล้วขับอย่างเป็นระบบ มาตรการลดความรุนแรงในครอบครัวจากการดื่ม มาตรการลดความรุนแรงในวัยรุ่นจากการดื่ม 5) การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับให้กฎหมาย 6) การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนามาตรการทางสังคมในชุมชน 7) การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการรณรงค์และการศึกษาเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนและเยาวชน 8) การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนามาตรการบำบัดรักษาผู้ที่มีแนวโน้มที่จะดื่มแบบมีปัญหาและผู้ติดสุรา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเนื่อแพร เล็กเฟื่องฟู และคณะ (2558) พบว่าสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2558 ในรายงานการสำรวจพฤติกรรมและภาพรวมของสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ตัวชี้วัด ที่ชี้ให้เห็นถึงจำนวนผู้ดื่ม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้จากการทำงาน หรือแม้แต่ผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในกลุ่มประชากรผู้ใหญ่ อายุ 15 ปีขึ้นไป มีผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวนประมาณ 17.7 ล้านคน หรือ คิดเป็นร้อยละ 32.3 หรืออาจกล่าวได้ว่า 1 ใน 3 ของคนไทยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน 12 เดือนที่ผ่านมา

สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 5.5 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.0 ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าภาพรวมของประเทศ

จังหวัดหนองคาย เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยเพื่อรองรับ AEC และเป็นพื้นที่ชายแดนติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ซึ่งมีการนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาดื่มได้โดยง่าย และจากสถานการณ์ทางสังคมระดับท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย ปี 2558 ในภาพรวมของจังหวัดหนองคาย ประชากรในท้องถิ่นมีจำนวนทั้งสิ้น 509,890 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเล็กน้อย เพศหญิง จำนวน 255,059 คน คิดเป็นร้อยละ 50.02 เพศชาย จำนวน 254,831 คน คิดเป็นร้อยละ 49.98 ตามลำดับ และจำนวนครัวเรือนในท้องถิ่นทั้งสิ้น 157,573 ครัวเรือนมีปัญหาสุขภาพอนามัย ประเด็นปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ประชาชนติดสุรา คิดเป็นร้อยละ 30.47 รองลงมาคือ ปัญหาประชาชนที่เสียชีวิตในรอบปี จากโรคมะเร็ง โรคเบาหวาน โรคความดัน โรคหัวใจคิดเป็นร้อยละ 28.96 และปัญหาประชาชนที่เจ็บป่วยเรื้อรังไม่สามารถประกอบอาชีพได้และไม่มีผู้ดูแล คิดเป็นร้อยละ 11.60 ตามลำดับประชาชนที่ติดสุรา ในปี 2556 จำนวน 3,734 คน ปี 2557 จำนวน 3,608 คน ปี 2558 จำนวน 1,912 คน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหนองคาย, 2558: 65) จากการสำรวจข้อมูลด้านมาตรการควบคุมการโฆษณา พบว่า มีการกระทำความผิดถึงร้อยละ 96.65 ด้านมาตรการจำกัดการเข้าถึงและการหาซื้อ การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามเวลาดำหนด มีการขายนอกเวลาดำหนดคิดเป็นร้อยละ 86.74 ขายให้แก่เยาวชนอายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 76.84 และมาตรการการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านการรณรงค์ พบว่าไม่มีป้ายห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แสดงไว้ในที่ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 88.64 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองคาย, 2553) ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำการศึกษามาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามาตรการในชุมชน เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย
2. เพื่อให้ทราบปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในกรณีควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย
3. เพื่อเสนอรูปแบบในการกำหนดมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคม

ตัวแปรที่ศึกษา/นิยามคำศัพท์

มาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคม หมายถึง ข้อกำหนดหรือการลงประชามติของชุมชน ในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ให้เข้าถึงในระบบตลาดและสังคม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง สารเสพติดชนิดหนึ่งมาจากส่วนประกอบการหมักผักผลไม้ หรือเมล็ดพืชชนิดต่างๆ

มาตรการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หมายถึง ข้อกำหนดในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ดังนี้

1. มาตรการในการควบคุมการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 30)
2. มาตรการจำกัดการเข้าถึงและการหาซื้อ (มาตรา 31)
3. มาตรการควบคุมการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย (มาตรา 32)

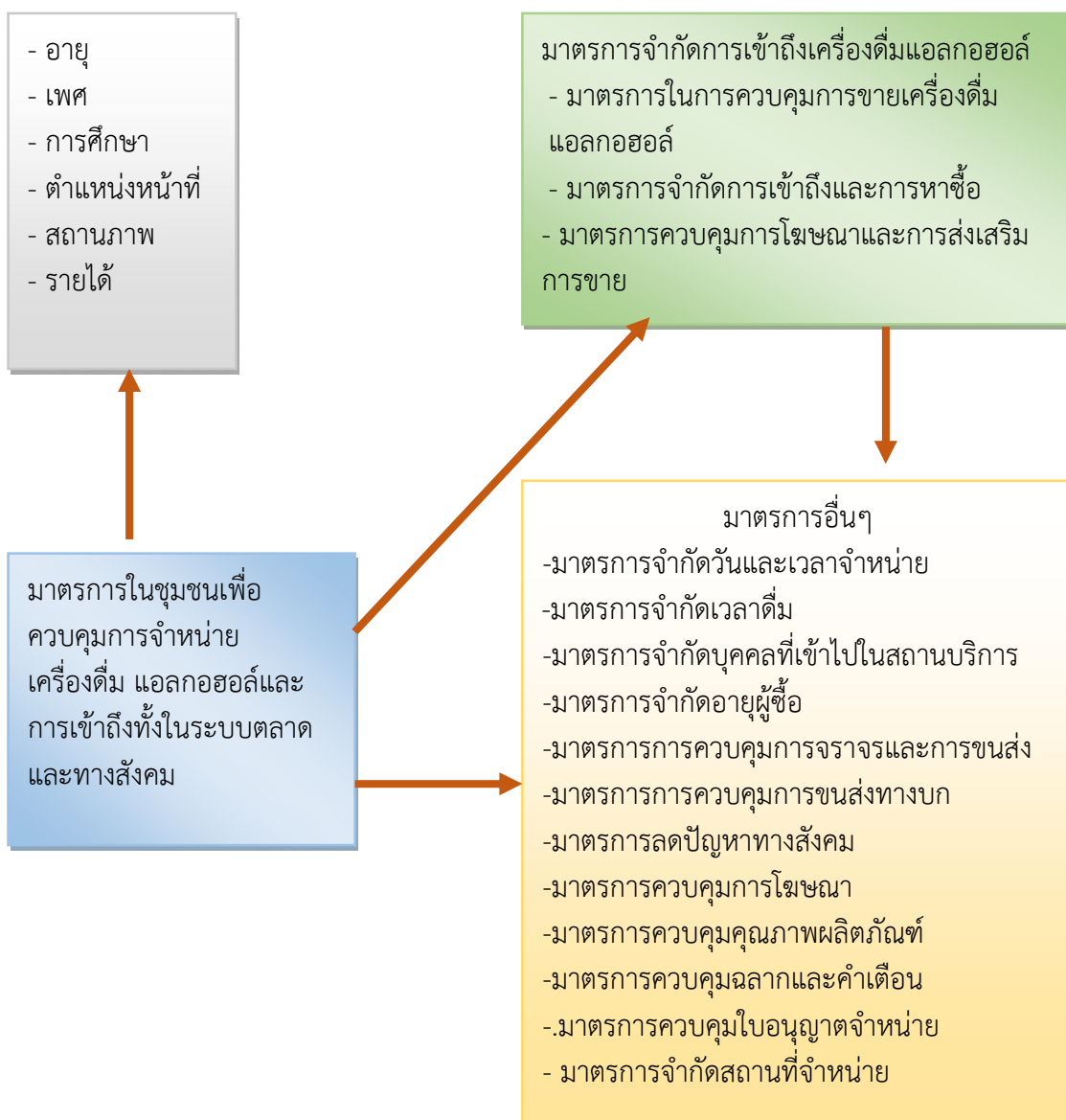
มาตรการอื่นๆ หมายถึง กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย ดังนี้

1. มาตรการจำกัดวันและเวลาจำหน่าย
2. มาตรการจำกัดเวลาตี้ม
3. มาตรการจำกัดบุคคลที่เข้าไปในสถานบริการ
4. มาตรการจำกัดอายุผู้ซื้อ
5. มาตรการการควบคุมการจราจรและการขนส่ง
6. มาตรการการควบคุมการขนส่งทางบก
7. มาตรการลดปัญหาทางสังคม
8. มาตรการควบคุมการโฆษณา
9. มาตรการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์
10. มาตรการควบคุมฉลากและคำเตือน
11. มาตรการควบคุมใบอนุญาตจำหน่าย
12. มาตรการจำกัดสถานที่จำหน่าย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถใช้มาตรการในชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคมในพื้นที่และชุมชนอื่นต่อไป
2. เผยแพร่มาตรการในชุมชน ในจังหวัดหนองคาย ในการสร้างพื้นที่/การปฏิบัติการต้นแบบ ให้กับทุกภาคส่วน เช่น ภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เป็นต้น
3. ได้ข้อเสนอแนะ และเป็นข้อมูลทางวิชาการที่นำเสนอแก่ผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดนโยบายและทิศทางการปฏิบัติงาน การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ทำให้เกิดผลทางรูปธรรมต่อไป

กรอบแนวคิด และยุทธศาสตร์หลัก

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มาตรการทางกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย

เพ็ญ ประภา ศิวโรจน์ (2552: 8-17) ได้ประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในเขตภาคเหนือ และรวบรวมมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของประเทศไทย ดังนี้

1.มาตรการควบคุมการจำหน่ายสุราด้านใบอนุญาตจำหน่ายสุรา

การจำหน่ายสุราหรือนำสุราออกมาแสดงนั้น ผู้จำหน่ายต้องขอใบอนุญาตก่อนที่กรมสรรพสามิตจึงจะสามารถจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 บัญญัติไว้ว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดขายสุราหรือนำสุราออกแสดงเพื่อขาย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต

“การจำหน่าย” หมายถึง มีผู้ขาย ผู้ซื้อและสุรา ส่วนเงินนั้นอาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ในกรณีที่ซื้อเงินเชื่อ

“การนำสุราออกมาแสดงเพื่อจำหน่าย” หมายถึง การนำสุรามาแสดงไว้ในตู้โชว์ที่เสนอขายโดยเจตนาที่จะขาย ไม่รวมถึงสุราที่ซุกซ่อนไว้หรือไว้หลังร้าน หรือสุราที่เก็บไว้ในโกดังเพื่อสำรองขาย

ประเภทใบอนุญาต

ใบอนุญาตจำหน่ายสุรามี 7 ประเภท (ตามมาตรา 19) และกรมสรรพสามิตได้กำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตแต่ละประเภทไว้ ดังนี้

ประเภทใบอนุญาต	ลักษณะการขาย	ค่าธรรมเนียมต่อปี
ประเภทที่ 1	สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป	ปีละ 8,250 บาท
ประเภทที่ 2	สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป	ปีละ 1,650 บาท
ประเภทที่ 3	สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร	ปีละ 1,650 บาท
ประเภทที่ 4	สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร	ปีละ 110 บาท
ประเภทที่ 5	สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตรเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขายเป็นการ	ปีละ 110 บาท

ประเภทที่ 6	ชั่วคราวไม่เกินสิบวัน สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร เพื่อดื่ม ณ สถานที่ขาย	ปีละ 55 บาท
ประเภทที่ 7	สำหรับการขายสุรา ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่า สิบลิตร เพื่อดื่มภายในสมาคมหรือสโมสร ขายสุราทุกชนิด ขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร	ปีละ 220 บาท ปีละ 55 บาท

ที่มา: กรมสรรพสามิต

เมื่อผู้ใดได้รับใบอนุญาตจำหน่ายสุราจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตแล้วต้องแสดงใบอนุญาตนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายตามมาตรา 26 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 บัญญัติไว้ว่า “ใบอนุญาตซึ่งออกตามความในมาตรา 5 มาตรา 12 มาตรา 17 และมาตรา 24 ให้ใช้ได้เฉพาะในสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต และผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องแสดงใบอนุญาตนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย”

สำหรับร้านค้าที่มีใบอนุญาตจำหน่ายประเภทที่ 3 จะเรียกว่า ร้านขายปลีกสุราทุกชนิด กล่าวคือ ขายครั้งหนึ่ง ต่ำกว่า 10 ลิตร ทั้งสุราต่างประเทศและสุราในประเทศ ส่วนร้านค้าที่มีใบอนุญาตจำหน่ายประเภทที่ 4 จะขายสุราที่ทำในประเทศเท่านั้น การขายนั้นจะขายทั้งหมดให้นำไปดื่มที่อื่นหรือจะเปิดดื่มในร้านที่สามารถทำได้ ร้านขายสุราประเภทนี้มีความสำคัญมาก นอกจากจะเป็นร้านขายปลีกที่ขายถึงมือผู้บริโภคโดยตรงแล้ว ยังเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญมากในการที่จะรู้ว่า “สุราที่ขายนั้นถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของร้านค้าปลีกนั้นจะปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่”

บทกำหนดโทษ

ผู้ใดได้รับใบอนุญาตแล้วแต่มีการขายไม่ตรงตามใบอนุญาตที่ได้รับมีความผิดตามมาตรา 40 ทวิแห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราทำการขายสุราไม่ตรงตามประเภทใบอนุญาตที่เจ้าพนักงานออกให้ตามมาตรา 19 หรือผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราซื้อสุราจากผู้ไม่มีสิทธิขายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท”

ผู้ใดได้รับใบอนุญาตแล้วแต่ไม่แสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยมีความผิดตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 9 วรรคสองหรือมาตรา 26 วรรคแรกต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท”

2. มาตรการควบคุมการจำหน่ายสุราด้านการกำหนดเวลาจำหน่าย

การกำหนดเวลาในการจำหน่ายสุรา ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 หรือประเภทที่ 4 จะขายสุราได้แต่เฉพาะภายในเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง”

รัฐจึงได้กำหนดเวลาจำหน่ายสุราไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ว่าด้วยการกำหนดเวลาขายสุรา สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 และมาตรา 47 (4) แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 ให้ยกเลิกกฎกระทรวงการคลัง ฉบับที่ 36 พ.ศ. 2504 (ข้อ 1) และให้ผู้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 ขายสุราได้เฉพาะภายในเวลา ตั้งแต่ 11.00 นาฬิกา ถึงเวลา 14.00 นาฬิกาและตั้งแต่เวลา 17.00 นาฬิกา ถึง 24.00 นาฬิกา (ข้อ 2) แต่ไม่ให้ใช้บังคับแก่ผู้ได้รับใบอนุญาตให้จำหน่ายสุราเกินเวลา 24.00 นาฬิกา ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2515 และผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถาน บริการ ซึ่งขายสุราในสถานบริการภายในเวลาทำการของสถานบริการนั้นเกินเวลา 24.00 นาฬิกา

บทกำหนดโทษ

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 20 (ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 หรือประเภทที่ 4 จะขายสุราได้แต่เฉพาะภายในเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง) จะมีโทษตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 ดังนี้ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 20 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท” บทกำหนดโทษของมาตรานี้กำหนดโทษไว้เพียงปรับไม่เกิน 50 บาทเท่านั้น

ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253

ผู้ใดฝ่าฝืนจำหน่ายสุรานอกเวลาที่กำหนดในใบอนุญาต (ข้อ 3 (4)) จะถูกสั่งพักใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต การสั่งพักใบอนุญาตจะสั่งพักได้ไม่เกิน 30 วัน (ข้อ 3 วรรค 3)

ผู้ใดฝ่าฝืนจำหน่ายสุราในเวลาที่ห้ามจำหน่ายสุรา (ข้อ 2 วรรค 1) ระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาตมีโทษจำคุก ไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (ข้อ 4)

ผู้ใดฝ่าฝืนจำหน่ายสุรา ณ สถานที่ขายสุราในเวลาที่ห้ามจำหน่ายสุรา (ข้อ 2 วรรค 2) มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (ข้อ 5)

นอกจากนี้ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ ยังมีข้อกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติ ดังนี้

ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตยอมให้ผู้ที่มีอาการเมาสุราจนประพฤตินุญวายหรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานที่ขายสุราระหว่างเวลาเปิดทำการ (ข้อ 3 (2))

ห้ามมิให้จำหน่ายสุราแก่ลูกค้าที่มีอาการเมาสุราจนประพฤตินุญวายหรือครองสติไม่ได้

ผู้ใดฝ่าฝืนให้ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ มีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต การสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะสั่งพักได้ครั้งละไม่เกิน 30 วัน

3. มาตรการควบคุมการจำหน่ายสุราด้านการจำกัดวันจำหน่าย

โดยทั่วไปการจำหน่ายสุราก็ทำได้โดยอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 แต่ได้ปรากฏเป็นข้อยกเว้นตามมาตรา 112 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 และมาตรา 130 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งหลายก็จะมีข้อห้ามในเรื่องดังกล่าว เช่น กัน ดังนี้

มาตรา 112 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดขาย จำหน่าย จ่าย แจกหรือจัดเลี้ยงสุรา ทุกชนิดในเขตเลือกตั้งในระหว่างเวลา 18.00 นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนถึงวันเลือกตั้งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 130 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดขาย จำหน่าย จ่าย แจกหรือจัดเลี้ยงสุรา ทุกชนิดในเขตเลือกตั้งในระหว่างเวลา 18.00 นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนถึงวันเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

ถือได้ว่าเป็นการบัญญัติตามกฎหมายขึ้นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง

4. มาตรการควบคุมการจำหน่ายสุราด้านการจำกัดสถานที่จำหน่าย

แนวความคิดที่ว่าควรมีการจัดตำแหน่งการขายหรือการจำกัดเขตพื้นที่ในการจำหน่าย (โซนนิ่ง) รัฐจึงได้มีการออกกฎกระทรวงว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราและการขายสุรา สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 พ.ศ. 2548 ออกโดยอาศัยอำนาจ ตามความในมาตรา 47 (4) แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสุรา(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2510 ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป โดยกฎกระทรวงดังกล่าวได้ให้คำนิยามต่างๆ ไว้ (ข้อ 1) ดังนี้

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“ศาสนสถาน” หมายความว่า วัดตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ มัสยิดตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม วัดบาทหลวงตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะฐานะของวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกในกรุงสยามตามกฎหมาย หรือสถานที่ประกอบศาสนกิจในนิกายหรือศาสนาอื่น

“สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง” หมายความว่า สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

ได้มีข้อกำหนด (ข้อ 2) เกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 ตามมาตรา 17 มีดังต่อไปนี้

1) สถานที่ขายสุราต้องไม่ตั้งอยู่ในบริเวณสถานศึกษาหรือศาสนสถานรวมทั้งบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษาหรือศาสนสถาน

2) สถานที่ขายสุราต้องไม่ตั้งอยู่ในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งบริเวณต่อเนื่องกับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

3) สถานที่ขายสุราต้องไม่ตั้งอยู่ในบริเวณสถานที่ที่เคยถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา เว้นแต่เวลาได้พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

4) ผู้ขอรับใบอนุญาตขายสุราต้องไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา เว้นแต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ทั้งนี้ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตขายสุราเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคล ผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวหรือไม่เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว

สำหรับผู้ที่ได้รับอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 มีข้อกำหนด (ข้อ 3) เกี่ยวกับการขายสุราตามใบอนุญาตขายสุราตามมาตรา 19 ไว้ดังนี้

1) ต้องไม่ขายสุราในบริเวณสถานศึกษาหรือศาสนสถาน รวมทั้งบริเวณต่อเนื่องกับสถานศึกษาหรือศาสนสถาน

2) ต้องไม่ขายสุราในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

3) ต้องไม่ขายสุราในบริเวณสถานที่ที่เคยถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราเว้นแต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

บทกำหนดโทษ

โทษตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 หากมีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานศึกษาหรือศาสนสถาน หรือสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานที่ข้างต้น ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นการจำหน่ายสุรา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่มีความผิดตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 17 ถ้าสุรานั้นเป็นสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ถ้าสุรานั้นเป็นสุราที่ทำขึ้นในราชอาณาจักรมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท”

5. มาตรการควบคุมการจำหน่ายสุราด้านการจำกัดอายุผู้ซื้อ

การจำกัดอายุผู้ซื้อ หมายถึง การกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้ที่สามารถหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาบริโภคได้ (เพ็ญประภา ศิริโรจน์, 2552: 13 อ้างใน: ยงยุทธ ขจรธรรม และคณะ, 2547) ซึ่งได้มีบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อเป็นการควบคุมเกี่ยวกับอายุขั้นต่ำในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และคุ้มครองไม่ให้ผู้ประกอบการร้านค้าปลีกจำหน่ายสุราให้แก่เด็ก ได้แก่

ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ให้นิยามคำว่า “เด็ก” ไว้ว่า หมายถึง “บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส” และ ตามมาตรา 26 (10) “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการจำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์”

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราและการขายสุราสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 พ.ศ. 2548 ที่ออกตามความในมาตรา 47 (4) แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2510 (รก 2548/109 ก/8/17 พุทธศักราช พ.ศ. 2548) กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาต “ต้องไม่ขายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์” (ข้อ 3 (1))

บทกำหนดโทษ

ผู้ใดทำผิดพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้มีการกำหนดโทษเอาไว้ตามมาตรา 78 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

ส่วนผู้ประกอบการร้านค้าที่ได้รับใบอนุญาตแล้วมีการขายสุราให้แก่เด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์จะไม่มีโทษในทางอาญาแต่จะได้รับโทษตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 “ผู้ได้รับอนุญาตซึ่งกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้หรือข้อกำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อกำหนดในใบอนุญาต เจ้าพนักงานสรรพสามิตหรืออธิบดีผู้ออกใบอนุญาตแล้วแต่กรณีมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดไม่เกินครั้งละ 6 เดือน หรือจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเสียก็ได้”

6. มาตรการควบคุมด้านอุบัติเหตุจราจร

เจตนารมณ์ของกฎหมายที่บัญญัติขึ้น เพื่อใช้ควบคุมอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการดื่มสุราของผู้ขับขี่

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

พ.ร.บ. ฉบับนี้เป็นกฎหมายหลักที่บัญญัติขึ้นเพื่อใช้ควบคุมอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการดื่มสุรา ของผู้ขับขี่โดยห้ามมิให้ผู้ใดขับขี่รถขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น และให้อำนาจพนักงานจราจร ทำการตรวจสอบเมื่อมีพฤติการณ์ที่น่าสงสัยว่าผู้ขับขี่เมาสุราหรือไม่ มาตรการทางกฎหมายในลักษณะนี้นับเป็นการป้องกันเบื้องต้นมิให้เกิดอันตรายขึ้นโดยถือความมึนเมาเป็นความผิดตั้งแต่เริ่มต้น (inchoate crime) พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ที่เกี่ยวข้องกับผู้ขับขี่ที่เสพสุราจะอยู่ในมาตรา 43 (2) ดังนี้ ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น...อธิบายความหมายก็คือ

1) ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถ ความหมายของผู้ขับขี่รถตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 4 (28) หมายความว่า ผู้ขับขี่รถ ผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่ง ผู้ลากเช็นยานพาหนะ สำหรับรถนั้นตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 4 (15) หมายความว่า ยานพาหนะทางบกทุกชนิด เว้นแต่รถไฟและรถราง

2) ในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น

“สุรา” ตามความหมายในมาตรา 4 พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493 หมายความว่ารวมถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำหรือสุรา ซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุราก็ถือว่าเป็นสุรา ทั้งสิ้น

นอกจากนี้ หากผู้ขับขี่รถในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น ฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงาน ผู้มีอำนาจที่ให้ทดสอบว่าเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นหรือไม่ (มาตรา 14 วรรค 2) จะมีโทษปรับครั้งละไม่เกินหนึ่งพันบาท (มาตรา 154(3))

3) โดยเจตนา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา ซึ่งได้แก่ การกระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำ และขณะเดียวกันผู้กระทำต้องประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลนั้น การกระทำความผิดนี้ ผู้กระทำต้องสมัครใจดื่มสุราหรือของเมาอย่างอื่นเองโดยรู้แล้วว่าจะทำให้ตนเองเมา ซึ่งผู้ดื่มทราบหรือน่าจะทราบว่าดื่มเข้าไปแล้วอาจมึนเมา ส่วนเมาหรือไม่เมาที่เป็นผลมาจากการดื่มไม่จำเป็นต้องประสงค์ต่อผลหรืออาจเล็งเห็นผล

ความรับผิดชอบทางอาญาจะครอบคลุมประกอบความผิด ต่อเมื่อผู้ขับขี่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นแล้ว นำรถหรือยานพาหนะเคลื่อนที่จากจุดเดิมที่จอดอยู่แม้เพียงเล็กน้อยโดยเจตนา

มาตรการลงโทษทางอาญาตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.จราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 ที่ลงโทษผู้ขับขี่ขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นมีดังนี้

1) ระวังโทษปรับและจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 160 วรรค 3)

2) โทษยึดใบอนุญาตขับขี่ มีกำหนดครั้งละไม่เกินหกสิบวัน โดยอาจบันทึกการยึดใบอนุญาตขับขี่และคะแนนไว้ด้านหลังของใบขับขี่ที่ถูกยึด มาตรา 161

3) การพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ (มาตรา 162)

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551

หมวด 4 การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2551)

มาตรา 26 ให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีบรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิตหรือนำเข้า ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(2) การอื่นตามที่คณะกรรมการควบคุมกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 27 ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้

(1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา

(2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล และร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา

(3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร

(4) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก

(5) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

(6) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือร้านค้าในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

(7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป

(8) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา 28 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัน หรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นใด ๆ เท่าที่จำเป็นไว้ด้วยก็ได้ บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการขายของผู้ผลิตผู้นำเข้าหรือตัวแทนของผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าไปยังผู้ขายซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลดังต่อไปนี้

(1) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(2) บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้

มาตรา 30 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (1) ใช้เครื่องขายอัตโนมัติ
- (2) การเร่ขาย
- (3) การลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย
- (4) ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการการชิงโชคการชิงรางวัล หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือแก่ผู้นำหีบห่อหรือสลากหรือ สิ่งอื่นใดเกี่ยวกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ
- (5) โดยแจก แถม ให้ หรือแลกเปลี่ยนกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือกับสินค้าอื่น หรือการให้บริการอย่างอื่นแล้วแต่กรณี หรือแจกจ่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในลักษณะเป็นตัวอย่างของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือเป็นการจูงใจสาธารณชนให้บริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขการขายในลักษณะที่เป็นการบังคับซื้อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยทางตรงหรือทางอ้อม
- (6) โดยวิธีหรือลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

มาตรา 31 ห้ามมิให้ผู้ใดบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้

- (1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา เว้นแต่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนา
- (2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล และร้าน ขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักผ่อนบุคคล
- (3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักผ่อนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยง ตามประเพณี
- (4) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักผ่อนบุคคลหรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี หรือสถานศึกษาที่สอนการผสมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
- (5) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- (6) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป
- (7) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มโดยตรงหรือโดยอ้อม

การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร

อีกทั้งได้เพิ่มเติมกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องตัดแอลกอฮอล์ เพื่อให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ หน่วยงานทางราชการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ใช้เป็นประโยชน์ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป

หมวด 7 บทกำหนดโทษ

มาตรา 38 ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 39 ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา 27 หรือมาตรา 28 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 40 ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา 29 หรือมาตรา 30(1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 41 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 30(2) (3) (4) (5) หรือ(6) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 42 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 31 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 43 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 32 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา 44 ผู้ใดต่อสู้อหรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 34(1) หรือ(2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดไม่ยอมมาให้ถ้อยคำหรือไม่ยอมให้ถ้อยคำโดยไม่มีเหตุอันสมควรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 34 (3) หรือไม่ยอมส่งเอกสารหรือวัตถุอื่นใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อถูกเรียกให้ส่งตามมาตรา 34(3) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา 36 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน สองพันบาท

มาตรา 45 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการควบคุมมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และในการนี้ให้คณะกรรมการควบคุมมีอำนาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบได้ โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบ หรือเงื่อนไขประการใดๆ ให้แก่ผู้ได้รับมอบหมายตามที่เห็นสมควรก็ได้

ในการสอบสวน ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องมายังคณะกรรมการควบคุมหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการควบคุมมอบหมายให้มีอำนาจเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2558

เนื้อแพรร เล็กเฟื่องฟู และคณะ (2558: 2-3) ทำการศึกษา สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2558 ในรายงานการสำรวจพฤติกรรมและภาพรวมของสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ตัวชี้วัดที่ชี้ให้เห็นถึงจำนวนผู้ดื่ม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้จากการทำงาน หรือแม้แต่ผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในกลุ่มประชากรผู้ใหญ่ อายุ 15 ปีขึ้นไป มีผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวนประมาณ 17.7 ล้านคน หรือ คิดเป็นร้อยละ 32.3 หรืออาจกล่าวได้ว่า 1 ใน 3 ของคนไทยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน 12 เดือนที่ผ่านมา สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 5.5 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.0 ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าภาพรวมของประเทศ

ภูมิภาค	จำนวนประชากร อายุมากกว่า 15 ปี (คน)	นักดื่มปัจจุบัน	
		จำนวนนักดื่ม (คน)	ความชุกของนักดื่ม (ร้อยละ)
ประเทศไทย	54,831,237	17,705,006	32.3
กทม.	7,435,116	2,249,123	30.3
กลาง (ไม่รวม กทม.)	15,988,789	4,823,818	30.2
เหนือ	9,469,355	3,711,040	39.2
ตะวันออกเฉียงเหนือ	14,804,434	5,480,601	37.0
ใต้	7,133,544	1,440,976	20.2

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนของนักดื่ม เพศหญิงค่อนข้างสูงที่ร้อยละ 16.3 ของประชากรเพศหญิง (เฉพาะผู้ใหญ่อายุ 15 ปีขึ้นไป) ขณะที่นักดื่มเพศชายมีสัดส่วนถึงร้อยละ 59.3 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่ร้อยละ 12.9 และร้อยละ 53.0 ตามลำดับ

ความชุกของนักดื่มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แยกตามกลุ่มอายุ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีนักดื่มในกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุ 15-19 ปี (ซึ่งเป็นช่วงอายุที่ต่ำกว่าอายุที่สามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมาย ถึงร้อยละ 23.8 ของประชากรวัยรุ่นทั้งหมดในภาค สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่ร้อยละ 18.1 หรืออาจกล่าวได้ว่า ประมาณ 1 ใน 6 ของเยาวชนไทยทั้งหมดเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ก่อนอายุตามที่กฎหมายกำหนด

สำหรับสัดส่วนของนักดื่มวัยทำงานอายุ 25-29 ปีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 43.9 ของประชากร วัยทำงานทั้งหมดในภาค สูงกว่าสัดส่วนของนักดื่มวัยทำงานในประเทศที่ร้อยละ 38.2 สรุปภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้ดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน 12 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 37.0 หรือประมาณ 5.5 ล้านคน โดยมีนักดื่มในกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุ 15-19 ปี ประมาณร้อยละ 23.8 ของประชากรวัยรุ่นทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤษณ์ ขุนลิก (2555) ได้ศึกษารูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของผู้จำหน่าย ในจังหวัดหนองคาย. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่ายที่เหมาะสม 3) เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ในจังหวัดหนองคาย วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ในจังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 366 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Path Analysis)

ระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ที่ได้จากผลวิจัยในระยะที่ 1 ด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 50 คน มาร่วมกันวิพากษ์ จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง และนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินรูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย

ระยะที่ 3 การทดลองและการประเมินผลของรูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย จำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์ผลการทดลองยืนยันประสิทธิผลรูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เปรียบเทียบผลการทดลองก่อนและหลังโดยวิเคราะห์ด้วย MANOVA (Repeated Measure)

ผลการวิจัย พบว่า

1. แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรเชิงสาเหตุส่งผลโดยตรงต่อตัวแปรการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ในจังหวัดหนองคาย ได้แก่ ปัจจัยด้านความต้องการขายสินค้า ($\beta = -1.11$) ปัจจัยด้านการตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อ ($\beta = -1.01$) ปัจจัยด้านการยอมรับการเปลี่ยนแปลง ($\beta = 0.71$) และปัจจัยด้านค่านิยมเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเทศกาลบุญต่าง ๆ ($\beta = -0.21$)

2. ผลการประชุมปฏิบัติการ และการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ประกอบด้วย 9 กิจกรรม ได้แก่ 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายระดับอำเภอ/ตำบล 2) การประกาศเป็นนโยบายสาธารณะ 3) การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาบทบาทของผู้จำหน่ายเพื่อสังคมอยู่เย็นเป็นสุข 4) ร้านค้าตัวอย่าง 5) การประชาสัมพันธ์ประเด็นสำคัญๆ ของมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ประชาชนได้รับทราบ 6) การสร้างแกนนำในการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหมู่บ้าน 7) การรณรงค์ให้ความรู้เรื่องมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในโรงเรียน 8) หมู่บ้านงานบุญปลอดเหล้า 9) การตรวจเยี่ยมร้านค้าโดยคณะเจ้าหน้าที่

3. ผลการทดลองรูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ในจังหวัดหนองคาย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีผลทำให้การปฏิบัติตามมาตรการ

ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งการทดสอบโดยรวม (Multivariate Test) และการทดสอบทีละตัวแปร (Univariate Test)

รงค์ศักดิ์ ดอกจันทร์ (2558) ได้ศึกษามาตรการในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่นักศึกษาของร้านค้ารอบบริเวณมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสาเหตุการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของ ผู้ประกอบการ/ร้านค้ารอบมหาวิทยาลัยเพื่อให้ทราบปัญหาที่เกิดจากการใช้ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และเพื่อศึกษามาตรการในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่นักศึกษา ของผู้ประกอบการ/ร้านค้ารอบบริเวณมหาวิทยาลัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต จากกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่นักศึกษา จำนวน 95 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า การจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้นักศึกษาของร้านค้ารอบมหาวิทยาลัยเกิดจากความต้องการของทั้งสองฝ่ายทั้งจากผู้ขายและผู้ซื้อ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ประกอบการ/ร้านค้ารอบมหาวิทยาลัย เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายไม่เข้มแข็ง ขาดเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ค่านิยมการตี้มของนักศึกษาเองที่ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตามเพื่อน การรับสื่อโดยขาดการไตร่ตรองทำให้นักศึกษามีการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ดังนั้นมาตรการในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการ/ร้านค้ารอบบริเวณมหาวิทยาลัย โดยการจัดระเบียบพื้นที่ตั้งร้านขายปลีกเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือ “การจัดโซนนิ่งร้านขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์” โดยห้ามขายแอลกอฮอล์ในบริเวณ 500 เมตรรอบสถานศึกษา รวมทั้งมาตรการเพิ่มเติมเพื่อเอื้อต่อมาตรการโซนนิ่ง คือ มาตรการที่จะปฏิเสธการออกใบอนุญาตให้ร้านค้าปลีกที่จะเปิดร้านขายแอลกอฮอล์ใกล้กับสถานศึกษา หรือการเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราพิเศษ รวมทั้งการทำบันทึกข้อตกลงกับผู้ประกอบการ/ร้านค้า ที่จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา เกี่ยวกับการไม่ควรจำหน่ายให้นักศึกษา และมาตรการป้องกันด้วยการลดล้างค่านิยมในเรื่อง การตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา และการส่งเสริมให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

ณัฐธินิชา เลอพิลลิแบร์ต (2557: 3-6) ได้ทำการรวบรวมมาตรการทางกฎหมายหรือนโยบายในการควบคุมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ประเทศสวีเดน ประเทศโปแลนด์ และประเทศไทย.เมื่อปริมาณนักตี้มหน้าใหม่ยังคงเพิ่มขึ้น ประกอบกับการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่สูงขึ้น ของประชากรไทย ไม่ว่าจะนำสถิติมาจากการสำรวจของหน่วยงานใด ในขณะเดียวกันผลกระทบจากการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ อาทิ การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากเหตุการณ์ “เมาแล้วขับ” ในช่วงที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ จากสถิติที่ผ่านมาคนไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรเฉลี่ยถึง 2 คนต่อชั่วโมง และจากการคำนวณต้นทุนที่เกิดจากการบริโภคแอลกอฮอล์ครั้งล่าสุด (พ.ศ.2549) พบว่าต้นทุนดังกล่าวมีมูลค่า 12 ล้านเหรียญสหรัฐ (360 ล้านบาท) หรือร้อยละ 1.99 ของรายได้ประชาชาติ สถานการณ์ดังกล่าวทำให้รัฐต้องหันกลับมาทบทวนมาตรการและนโยบายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์รวมถึงการบังคับใช้มาตรการดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเนื่องด้วยทางสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวจึงให้มีการทบทวนมาตรการทางกฎหมายและนโยบายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของต่างประเทศ ได้แก่

กรณีศึกษาประเทศสวีเดน และประเทศโปแลนด์ และการรวบรวมมาตรการทางกฎหมายและนโยบายของประเทศไทย ซึ่งจากการทบทวนมาตรการของต่างประเทศพบว่า ทั้งประเทศสวีเดนและประเทศโปแลนด์ ให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาที่เกิดจากเครื่องตัดแอลกอฮอล์ และดำเนินนโยบายอย่างเข้มงวดในการควบคุมเครื่องตัดแอลกอฮอล์ สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากอัตราการบริโภคเครื่องตัดแอลกอฮอล์ที่สูงในอดีต ที่กลายเป็นปัญหาสังคมและทำให้รัฐทบทวนมาตรการทางกฎหมายและนโยบายควบคุมแอลกอฮอล์ สำหรับจุดเริ่มต้นของระบบนโยบายแอลกอฮอล์ในสวีเดนนั้นเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2479 เมื่อรัฐบาลสวีเดนห้ามการผลิตสุรากลั่นเพื่อดื่มเอง การห้ามดังกล่าวสอดคล้องกับช่วงเวลาที่มีการบริโภคเครื่องตัดแอลกอฮอล์ที่สูงที่สุดในประวัติศาสตร์ของสวีเดน มาตรการดังกล่าวเป็นแนวคิดของการขายแอลกอฮอล์ โดยรัฐเป็นผู้ผูกขาด (System bolaget) เช่นเดียวกับกับจุดเริ่มต้นของนโยบายแอลกอฮอล์ของประเทศโปแลนด์ที่เกิดขึ้นจากการวิพากษ์วิจารณ์ นโยบายของรัฐว่าให้แอลกอฮอล์แก่ประชากรขณะประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ

จากการทบทวนกฎหมายพบว่า มาตรการที่น่าสนใจของทั้งสวีเดนและโปแลนด์ อาทิ มาตรการควบคุมการทำตลาด ในประเทศสวีเดนนั้น มีกฎหมายควบคุมการโฆษณา การทำการตลาด และการวางขายสินค้าที่สอดคล้องกับระเบียบของสหภาพยุโรป และกำหนดห้ามการโฆษณาอย่างสิ้นเชิง (Total ban) เว้นแต่เป็นเครื่องตัดแอลกอฮอล์ที่มีดีกรีแอลกอฮอล์ต่ำกว่าร้อยละ 16 สามารถโฆษณาในหนังสือพิมพ์และนิตยสารที่ตีพิมพ์ได้ อย่างไรก็ตาม การอนุญาตให้โฆษณานั้นมาจากคำพิพากษาของศาลยุติธรรมแห่งยุโรปและศาลยุติธรรมในประเทศสวีเดนที่ตีความกว้างให้กฎหมายสหภาพยุโรปมีผลบังคับใช้ไม่ได้มาจากการกำหนดนโยบายเองของรัฐ สำหรับประเทศโปแลนด์ การโฆษณาและสนับสนุนการขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์นั้นไม่สามารถกระทำได้เว้นแต่เปียร์ การโฆษณาและการสนับสนุนการขายจะได้รับอนุญาตหากปฏิบัติตามเงื่อนไขพิเศษที่กำหนดไว้ และกฎหมายกำหนดห้ามการโฆษณาหรือการสนับสนุน การขายสินค้าและ/หรือการบริการของยี่ห้อ เครื่องหมายการค้า รูปภาพกราฟิกหรือภาชนะที่ใกล้เคียงหรือเหมือนกับเครื่องหมายการค้าของเครื่องตัดแอลกอฮอล์หรือสัญลักษณ์อื่นใดที่มีวัตถุประสงค์เพื่ออ้างถึง เครื่องตัดแอลกอฮอล์ หรือบทลงโทษที่รุนแรงกรณีมาแล้วซ้ำ การตั้งกองทุนฟื้นฟูผู้ติดสุราเรื้อรังและครอบครัว โดยเงินอุดหนุนเข้ากองทุนมาจากรายได้ของผู้ค้าเครื่องตัดแอลกอฮอล์ นโยบายการติดตั้งเครื่องแอลกอฮอล์ ซึ่งจะทำงานไม่ให้ผู้ขับที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสามารถติดเครื่องยนต์ยานพาหนะได้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ผู้วิจัยเห็นว่า

1. เมื่ออุตสาหกรรมแอลกอฮอล์ในประเทศไทยใช้ช่องว่างการกฎหมาย โดยการออกแบบตราสินค้าของผลิตภัณฑ์น้ำดื่มให้มีความเหมือนและใกล้เคียงกับผลิตภัณฑ์เครื่องตัดแอลกอฮอล์เป็นการโฆษณาทดแทนถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย ดังนั้น หากรัฐต้องการที่จะห้ามการปฏิบัติดังกล่าว อาจพิจารณาการปรับปรุงกฎหมายให้กำหนดค่านิยามคำว่า "การโฆษณาเครื่องตัดแอลกอฮอล์" โดยอาจพิจารณาให้หมายถึง "การส่งเสริมเครื่องหมายการค้าของเครื่องตัดแอลกอฮอล์และสัญลักษณ์กราฟิกที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตัดดังกล่าว เช่นเดียวกันกับการส่งเสริมชื่อและสัญลักษณ์กราฟิกของผู้ประกอบการที่ผลิตเครื่องตัดแอลกอฮอล์ ที่ไม่แตกต่างจากชื่อและสัญลักษณ์กราฟิกของเครื่องตัดแอลกอฮอล์และใช้เพื่อสนับสนุนเครื่องหมายการค้าของเครื่องตัดแอลกอฮอล์" หรือ อาจกำหนดห้ามอย่างกว้างๆ อาทิ ห้ามการโฆษณาหรือการสนับสนุนการขายสินค้าและ/หรือการบริการของยี่ห้อ เครื่องหมายการค้า รูปภาพกราฟิกหรือภาชนะบรรจุที่ใกล้เคียงหรือเหมือนกับเครื่องหมายการค้าของ

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสัญลักษณ์อื่นใดที่มีวัตถุประสงค์เพื่ออ้างถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อจัดการแก้ปัญหาการใช้ช่องว่างทางกฎหมายเพื่อการทำตลาดดังกล่าว

2. การขอความร่วมมือจากอุตสาหกรรมผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยอาจจะออกเป็นความเข้าใจร่วมกัน (Memorandum of Understanding) ในการทำการตลาดเชิงสร้างสรรค์ อาทิ การไม่ทำการตลาดในกิจกรรมกีฬาที่แม้ว่ากิจกรรมกีฬานั้นอาจจะไม่มีเด็กและเยาวชนเข้าร่วมโดยตรง แต่หากกิจกรรมดังกล่าวได้รับการถ่ายทอดทางโทรทัศน์ไม่ว่าจะทางเคเบิลทีวีหรือฟรีทีวี การทำการตลาดดังกล่าวอาจจัดได้ว่าเป็นการทำการตลาดทางอ้อมที่มุ่งเป้าไปที่เด็กและเยาวชนได้

3. รัฐอาจพิจารณาเพิ่มโทษกรณีมาแล้วซ้ำ โดยอาจจะพิจารณาบทลงโทษของประเทศกรณีศึกษาดังกล่าวข้างต้น นอกจากนี้ อาจจะพิจารณากำหนดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดให้ต่ำกว่า 0.05 หากบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะสาธารณะหรือผู้ขับรถขนส่งสินค้า เป็นต้น เพราะยังมีกรณีให้เห็นว่าผู้ขับขี่ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดน้อยกว่าปริมาณที่กฎหมายปัจจุบันกำหนดไว้ นั้น มีอาการเมึนเมาขณะขับรถได้ ซึ่งเป็นที่น่ากังวลหากบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะสาธารณะ นอกจากนี้ จากการทบทวนกฎหมายของกรณีศึกษาต่างประเทศ (ประเทศในสหภาพยุโรป) พบว่ารัฐบาลในสหภาพยุโรปหลายประเทศได้วางแผนที่จะลดปริมาณแอลกอฮอล์ขั้นต่ำสำหรับผู้ขับขี่ที่เป็นเยาวชนและผู้เริ่มขับขี่ยานพาหนะรวมทั้งกำหนดโทษให้รุนแรงมากขึ้น ดังนั้น ประเทศไทยอาจจะพิจารณาแนวโน้มของนโยบายดังกล่าวเพื่อนำมาปรับใช้

4. เรื่องการวางเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการโฆษณาในรายการโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ (product placement/embedded marketing) ซึ่งขณะนี้กำลังเป็นประเด็นกฎหมายที่หลายๆ ประเทศในสหภาพยุโรป (อาทิ ประเทศโปแลนด์) เป็นทิศทางของกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งประเทศไทยอาจจะรับมาพิจารณา

บัณฑิต ศรไพศาล (2550: 141) ได้กล่าวถึง การควบคุมปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย การดำเนินการควบคุมปัญหาสุรามีการดำเนินการเรื่อยมา ตั้งแต่การออกมาตรการแรกคือ พ.ร.บ.สุรา 2493 โดยกระทรวงการคลัง ควบคุมการผลิต การนำเข้า การขนส่ง และการจำหน่าย และต่อการดำเนินการเพื่อควบคุมปัญหาสุราก็ว่ากระโดดอย่างมาก เมื่อมีการก่อตั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ในปี พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นแหล่งทุนที่สำคัญที่ได้เงินมาจากภาษีสรรพสามิตเหล้าและบุหรี่ จึงมีหน้าที่โดยตรงที่จะลดผลกระทบจากการบริโภคเหล้าและบุหรี่ อีกทั้ง สสส. ได้ใช้ยุทธศาสตร์สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา (ของ ศ.นพ.ประเวศ วะสี) ที่เป็นยุทธศาสตร์สำหรับการขับเคลื่อนสังคมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของประเทศ อันประกอบด้วย การบูรณาการการทำงาน 3 พลังที่สำคัญหนุนเสริมกัน คือ (1) พลังความรู้ (2) พลังภาครัฐ (การเมืองและราชการ) และ (3) พลังประชาชน จนเป็นผลให้ช่วงระหว่างปี 2545-2549 มีการกำหนดนโยบายเพื่อควบคุมปัญหาสุราถึง 8 นโยบายในเวลา 4 ปี หรือ คิดเป็น 2 นโยบายต่อไป ขณะที่ช่วงระหว่างปี 2493-2543 มีนโยบายเพื่อควบคุมปัญหาสุราเพียง 6 นโยบายในเวลา 50 ปี หรือคิดเป็นประมาณ 8 ปีต่อ 1 นโยบาย หรือคิดเป็นอัตราการกำหนดนโยบายเพิ่มขึ้นเป็น 16 เท่า หลังการกำเนิด สสส.

ปัจจุบันการดำเนินการพัฒนามาตรการเพื่อควบคุมปัญหาสุราอย่างจริงจังในระยะเริ่มต้นของประเทศไทยนี้ได้ใช้กรอบแนวคิดที่องค์การอนามัยโลกและธนาคารโลกเสนอไว้ ได้แก่ มาตรการทางภาษี มาตรการจำกัดการเข้าถึง มาตรการควบคุมการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย มาตรการควบคุมการดื่มแล้วขับ มาตรการรณรงค์และให้การศึกษา และมาตรการบำบัดรักษา

การดำเนินการที่เห็นชัดเจนที่สุดในปี 2550 คือ การผลักดัน พ.ร.บ.ฯ ซึ่งมีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ การตั้งคณะกรรมการระดับชาติ การจำกัดการเข้าถึง (โดยกลไกการกำหนดพื้นที่ห้ามจำหน่าย/ดื่ม เวลาห้ามจำหน่าย และอายุขั้นต่ำของผู้ที่จะซื้อ) และการควบคุมการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย โดยการพิจารณาหลักการในวาระที่หนึ่งของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวันที่ 28 มีนาคม 2550 ด้วยคะแนนเสียงเห็นด้วย 98 คน ไม่เห็นด้วย 34 คน งดออกเสียง 5 คน ไม่ลงคะแนนหรือไม่มาประชุม 105 คน และได้มีการตั้งอนุกรรมการวิสามัญหนึ่งคณะพิจารณาในรายละเอียด โดยมีการประชุมทุกวันศุกร์ (โดยประมาณ) จนเสร็จสิ้นในวันศุกร์ที่ 12 ตุลาคม 2550 ขณะที่เขียนบทความนี้ (26 ตุลาคม 2550) กำลังอยู่ในระหว่างกระบวนการการบรรจุร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระที่สอง ซึ่งจะมีการพิจารณาในวาระที่สองและสามต่อไป

มาตรการที่น่าจะดำเนินการต่อไปในปี 2551-2552 คือ มาตรการจำกัดจุดจำหน่ายโดยกลไกใบอนุญาตจำหน่าย (เป็นหนึ่งในมาตรการจำกัดการเข้าถึง) มาตรการทางภาษีโดยปรับระบบภาษีเป็นวิธีคิดภาษีผสมทั้งสองวิธี (วิธีคิดภาษีตามปริมาณแอลกอฮอล์บวกด้วยวิธีคิดภาษีตามมูลค่าราคาขาย) และให้อัตราภาษีตามปริมาณแอลกอฮอล์ปรับตามเงินเฟ้อทุกปี

การศึกษาวิจัยที่ควรดำเนินการต่อไปในปี 2551-2552 ได้แก่ 1) การศึกษาวิจัยเพื่อติดตามประเมินประสิทธิผลของนโยบายและมาตรการต่างๆ รวมถึงการประเมินผลพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) การพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการเฝ้าระวังสถานการณ์การบริโภคและผลกระทบจากการบริโภคและกลุ่มเสี่ยงต่อการบริโภคที่มีแนวโน้มอันตราย 3) การพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการเฝ้าระวังกลยุทธ์การตลาดและผลกระทบต่อการบริโภคของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 4) การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนามาตรการลดอันตรายจากการบริโภคโดยตรง เช่น มาตรการลดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดที่ถูกกฎหมายสำหรับผู้ขับขี่ยานพาหนะเท่ากับศูนย์ (ดื่มขับ), มาตรการตรวจจับดื่มแล้วขับอย่างเป็นระบบ, มาตรการลดความรุนแรงในครอบครัวจากการดื่ม, มาตรการลดความรุนแรงในวัยรุ่นจากการดื่ม 5) การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับให้กฎหมาย 6) การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนามาตรการทางสังคมในชุมชน 7) การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการรณรงค์และการศึกษาเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนและเยาวชน 8) การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนามาตรการบำบัดรักษาผู้ที่มีแนวโน้มที่จะดื่มแบบมีปัญหและผู้ติดสุรา

อื่นๆ

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ร่วมกับประชาคมงดเหล้า จัดอบรมความรู้แก่ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้รับรู้ ทำความเข้าใจ และปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้อย่างถูกต้องเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2554 ณ ห้องประชุมอำเภอรัตนวาปี (สิรินทิพย์ รัตนวาปี, 2554)

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ร่วมกับประชาคมงดเหล้าจังหวัดหนองคาย นำโดยนายภุชงค์ ขุนลิก ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดหนองคาย ได้จัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 แก่ผู้ประกอบการร้านค้าต่าง ๆ ภายในอำเภอ เพื่อให้รับรู้ ทำความเข้าใจ และปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง โดยมี นายทศพล สวัสดิสุข นายอำเภอรัตนวาปี เป็นประธานกล่าวเปิดงาน พ.ร.บ. นี้เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญที่ผู้ประกอบการจะต้องรับรู้ ต้องเข้าใจและปฏิบัติตามเหมือน

กฎหมายอื่นๆ ทั่วไป โดยเฉพาะการขายให้เด็กเยาวชนร้านค้าจะต้องมีตระหนักที่จะปกป้องลูกหลานของเราเอง

การอบรมครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมอบรมกว่า 200 คน ทุกคนได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ. นี้เป็นอย่างมาก บางคนยังไม่ทราบเลยว่าร้านของตนเองได้มีการทำผิด พ.ร.บ. ไปแล้ว โดยเฉพาะการขายที่เป็นเวลาตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.

ด้าน นายกฤษณ์ ขุนลี้ก ผู้ประสานงานจังหวัดหนองคาย ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการจัดอบรมครั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้ขายได้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะเนื่องด้วยในช่วงออกพรรษานี้จะมีผู้คนเข้ามาชมบั้งไฟพญานาคในรัตนวาปีเป็นจำนวนมาก และจะมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวนมาก การอบรมจะเป็นมาตรการหนึ่งที่จะลดปัญหาต่างๆที่จะตามมาไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการเมาแล้วขับ สร้างภาพพจน์การท่องเที่ยวของอำเภอรัตนวาปีให้เป็นที่ที่มีความปลอดภัยของผู้ที่มาเยือน

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มุ่งเน้นศึกษา การสำรวจพฤติกรรมและภาพรวมของสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทย การรวบรวมมาตรการทางกฎหมาย รูปแบบการส่งเสริม และการควบคุมปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย ยังไม่มีผู้ศึกษามาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคม

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษามาตรการในชุมชน เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย (2) เพื่อให้ทราบปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในกรณีควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย (3) เพื่อเสนอรูปแบบในการกำหนดมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคม ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาในชุมชนบ้านบกหวาน หมู่ 2 ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยมีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. วิธีการวิจัยเอกสาร

วิธีการวิจัยเอกสารนี้ เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารงานเขียนต่างๆ เช่น พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือวิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร สิ่งพิมพ์ รวมทั้งสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มาจากเว็บไซต์ต่างๆ ทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ

2. วิธีการสัมภาษณ์

วิธีการวิจัยในส่วนนี้ โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในพื้นที่ทั้งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก และสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และข้อคิดเห็นต่างๆ

กลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่ดำเนินการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษามาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย การสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non probability sampling) ซึ่งใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ บ้านบกหวาน หมู่ 2 ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย สาเหตุที่เลือกกลุ่มตัวอย่างบ้านบกหวาน หมู่ 2 เนื่องจากในปี 2558 ที่ผ่านมา อัตราการดื่มเหล้าของคนในพื้นที่เมื่อเทียบกับพื้นที่ใกล้เคียง เช่น บ้านนาฮี บ้านโพนตาล บ้านโคกสำราญ บ้านหนองหมื่น บ้านหนองสองห้อง บ้านคำโป่งเป็่ง บ้านหนองสองห้องน้อย บ้านดอนกอก บ้านหนองสองห้อง บ้านหนองสองห้องใหญ่ บ้านคำยนคร บ้านโพธิ์เงิน บ้านอนามัยและบ้านบุญเพียง แล้วถือว่าปริมาณการดื่มน้อยมากโดยสังเกตจากการซื้อเหล้าและยอดจำหน่ายของร้านค้าลดลง งานประเพณีที่ไม่มีเหล้ามาบริการ เช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน งานศพ (จากการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสวัดศรีบัวบาน)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มภาครัฐ กลุ่มสถานศึกษา กลุ่มภาคประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย จะทำการสัมภาษณ์รายบุคคล จำนวน 28 คน และจัดสนทนากลุ่ม (FG) 3 ครั้ง จำนวน 12 คน ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับที่สัมภาษณ์รายบุคคล ผู้ร่วมสนทนาประกอบไปด้วย กลุ่มภาครัฐ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน กลุ่มสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียน

ค่ายบกหวาน กลุ่มภาคประชาชน ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่/ชุมชนผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนชุมชน กลุ่มเด็กและเยาวชน ร้านค้าในหมู่บ้าน

การสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล จำนวน 28 คน ซึ่งมีทั้งเพศหญิงและเพศชาย อยู่ในพื้นที่บ้านบกหวาน หมู่ที่ 2 ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย เจ้าอาวาสวัดศรีบัวบาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านบกหวาน จำนวน 1 คน คณะกรรมการหมู่บ้าน 2 คน ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน 2 คน ตัวแทนตำรวจ 1 คน ตัวแทนรพ.สต.ตำบลค่ายบกหวาน 2 คน ตัวแทนรพ.สต.บ้านนาฮี 2 คน ตัวแทนชุมชน (กลุ่มเด็กและเยาวชน ร้านค้าในหมู่บ้าน คนที่ดื่มเหล้า) ในพื้นที่ 11 คน และหน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในชุมชน 6 คน

การสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับที่สัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มภาครัฐ ได้แก่ ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสถานศึกษา ได้แก่ ตัวแทนครูโรงเรียน จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มภาคประชาชน ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่/ชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนชุมชน กลุ่มเด็กและเยาวชน ร้านค้าในหมู่บ้าน คนที่ดื่มเหล้า จำนวน 7 คน

เหตุผลที่คณะทีมวิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างนี้ เพราะข้อมูลและความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างมีเพียงพอ และเป็นบุคคลในพื้นที่บ้านบกหวาน หมู่ 2 ที่เต็มใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สามารถนำมาศึกษามาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคายได้

เครื่องมือ/แบบเก็บข้อมูล

คณะทีมวิจัยได้กำหนดคำถามสำหรับใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดสนทนากลุ่ม โดย คำถามในประเด็นการสัมภาษณ์ประกอบด้วย

- ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก มีดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย อายุ เพศ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ สถานภาพ รายได้

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดสัมภาษณ์เชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย จำนวน 28 คน ประเด็นที่สัมภาษณ์เชิงลึก มีดังนี้

มาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในกรณีควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคม การกำหนดมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคมเป็นอย่างไร บ้านบกหวานได้ดำเนินการตามมาตรการเหล่านี้หรือไม่อย่างไรผลเป็นอย่างไร เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีชายแดนติดต่อกับประเทศลาว สถานการณ์การ การเพิ่มขึ้นของสุราผิดกฎหมายทั้งในส่วนของสุราปลอมและสุรานำเข้าที่หลีกเลี่ยงภาษี สุราที่ไม่มีคุณภาพหรือการลักลอบนำเข้าสุราโดยไม่เสียภาษีเพิ่มขึ้น เป็นอย่างไรรุนแรงแค่ไหน ในชุมชนรับรู้เรื่องนี้อย่างไร จัดการกับปัญหานี้อย่างไรหากพื้นที่บ้านบกหวานจะ

ดำเนินการต่อให้เห็นผลอย่างยั่งยืน ควรดำเนินการอย่างไรในทุกมิติใครควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละประเด็นแล้วถ้าจะขยายผลต่อให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดหนองคายควรดำเนินการอย่างไร

ประเด็นคำถามการจัดสนทนากลุ่ม มีดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย อายุ เพศ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ สถานภาพ รายได้

ส่วนที่ 2 แบบปลายเปิด เป็นการสนทนากลุ่ม ความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย เช่น ข้อบังคับมาตรการในชุมชน ปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 รูปแบบในการกำหนดมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคมเป็นอย่างไร บ้านบกหวานได้ดำเนินการตามมาตรการเหล่านี้อย่างไร ผลเป็นอย่างไร เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีชายแดนติดต่อกับประเทศลาว สถานการณ์การ การเพิ่มขึ้นของสุราผิดกฎหมายทั้งในส่วนของสุราปลอมและสุรา นำเข้าที่หลีกเลี่ยงภาษี สุราที่ไม่มีคุณภาพหรือการลักลอบนำเข้าสู่โดยไม่เสียภาษีเพิ่มขึ้น เป็นอย่างไร รุนแรงแค่ไหน ในชุมชนรับรู้เรื่องนี้อย่างไร จัดการกับปัญหานี้อย่างไร หากพื้นที่บ้านบกหวานจะดำเนินการต่อให้เห็นผลอย่างยั่งยืน ควรดำเนินการอย่างไรในทุกมิติ ใครควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น แล้วถ้าจะขยายผลต่อให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดหนองคายควรดำเนินการอย่างไร สนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษามาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคม โดยศึกษาจากเอกสาร/งานวิจัย ช่าง บทความ ที่เกี่ยวข้อง
2. นำข้อมูลที่ได้มากำหนดกรอบแนวความคิดในการศึกษา และสังเขปเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยใช้วิธีการจดบันทึก และอาศัยเครื่องบันทึกเทปในขณะที่สัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งที่เป็น “ข้อเท็จจริง” และ “ความคิดเห็น” ตามแนวคำถามในประเด็นต่างๆ

2. หลังจากนั้นนำผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล มาประมวล และวิเคราะห์ เพื่อต้องการทราบความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอนั้นๆ และมุมมองต่างๆ ตามแนวคำถาม โดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ที่เป็นทางการ และการสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์ที่เป็นทางการ คณะที่มิวิจัย จะมีการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ชัดเจนแน่นอน มีการนัดเวลา และวันในการสัมภาษณ์ที่แน่นอน โดยมีการป้อนประเด็นคำถามที่คณะที่มิวิจัยได้กำหนดไว้เป็นแนวทาง

3. การสัมภาษณ์ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ คณะที่มิวิจัย จะมีการบันทึกข้อมูลที่เป็นระบบ และนำมาตรวจสอบวิเคราะห์ โดยมีการกระทำซ้ำบุคคลเดิมในกรณีทีวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่ายังได้ข้อมูลไม่ชัดเจนครบถ้วน ในการสัมภาษณ์บางกรณี คณะที่มิวิจัย จะใช้คำถามที่มีความเกี่ยวเนื่องกับสถานการณ์ในขณะนั้นบางประเด็นมาเป็นคำถามในการพูดคุยสนทนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพ คณะที่มิวิจัย จะใช้เทคนิคสามเส้าจากผู้ให้ข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เชิงคุณภาพที่รวบรวมได้จากเอกสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ เชิงลึก การจัดสนทนากลุ่ม ฯลฯ นำมาจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ จากนั้นใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่ศึกษา

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์

การศึกษามาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษามีดังนี้

ก. ผล ที่ได้ตาม ตัวชี้วัด/ เป้าหมายของโครงการ

1. บริบทชุมชน

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน

บ้านบกกหวานหมู่ที่ 2 ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย เริ่มก่อตั้งเป็นชุมชนขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2420 โดยประวัติความเป็นมาของชื่อ “ค่ายบกหวาน” ในสมัยรัชกาลที่ 3 พ.ศ. 2370 - 2372 เจ้านุวงศ์ผู้ครองนครเวียงจันทน์ ที่เป็นเมืองขึ้นของไทยคิดแข็งเมือง ได้ยกทัพจนไปถึงเมืองนครราชสีมา และถูกคุณหญิงโม(ท้าวสุรนารี) กับพวกวางแผนโจมตี จนกองทัพท้าวอนุวงศ์ถอยกลับไป

จากนั้นสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้พระยาราชสุภาวดี (สิงห์ สิงหเสนี) หรือเจ้าพระยาบดินทรเดชา ซึ่งเป็นสมุหนายกและแม่ทัพใหญ่ยกกองทัพจากกรุงเทพฯ มาปราบ และได้ตั้งค่ายที่ลำห้วยบกหวาน และได้สู้รบกับกองทัพของเวียงจันทน์ถึงขั้นตะลุมบอน จนเป็นเหตุให้หลวงพิพิธซึ่งเป็นน้องชายของพระยาสิงห์ สิงหเสนี เสียชีวิตในสมรภูมิตั้งแต่วันที่ 2428 - 2449 พวกจีนฮ่อ ยกทัพมารุกรานหัวเมืองทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม (ผู้สร้างเมืองอุดรธานี) ยกกองทัพมาปราบปรามพวกจีนฮ่อ และมาตั้งค่ายที่บกกหวานดังนั้นจึงได้ตั้งชื่อว่า “บ้านบกกหวาน”

อาณาเขต

หมู่บ้านบกกหวาน หมู่ที่ 2 ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ห่างจากที่ว่าการอำเภอ 15 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 2,600 ไร่

ทิศเหนือ	จรด	บ้านดอกกอก หมู่ที่ 9	ตำบลค่ายบกหวาน	อำเภอเมือง	จังหวัดหนองคาย
ทิศใต้	จรด	บ้านโพนตาล หมู่ 3	ตำบลค่ายบกหวาน	อำเภอเมือง	จังหวัดหนองคาย
ทิศตะวันออก	จรด	บ้านนาฮี หมู่ที่ 1	ตำบลค่ายบกหวาน	อำเภอเมือง	จังหวัดหนองคาย
ทิศตะวันตก	จรด	บ้านคายนคร หมู่ที่ 12	ตำบลค่ายบกหวาน	อำเภอเมือง	จังหวัดหนองคาย

ข้อมูลประชากร

1. จำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในหมู่บ้าน จำนวน 258 ครัวเรือน ประชากรชาย 486 คน หญิง 460 คน รวมทั้งสิ้น 946 คน (กรมการปกครอง : เดือนกุมภาพันธ์ 2556)

2. จำนวนครัวเรือนที่อยู่จริงตามข้อมูล จปฐ. ปี 2556 จำนวน 162 ครัวเรือน ประชากรชาย 360 คน หญิง 336 คน รวมทั้งสิ้น 696 คน

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังเกือบตลอดปี ลักษณะดินปนทรายแบบผสม หนองดินจี่และห้วยวังหลุบ

สภาพภูมิอากาศ มี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว

การศึกษา/ศาสนา/การสาธารณสุข/ทรัพยากร/สิ่งแวดล้อม

การศึกษา การศึกษที่บ้านบกหวาน มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 1 แห่ง คือ โรงเรียนบกหวาน – โพนตาล และโรงเรียนมัธยม คือ โรงเรียนค้ายบกหวานวิทยา แยกออกมาจากสาขาน้ำสวยวิทยา และยังมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง

การศาสนา ชาวบ้านบกหวาน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัด 2 แห่ง คือ วัดป่าปทุมวาราราม และวัดศรีบัวบาน

การสาธารณสุข สำหรับอาการเจ็บป่วยของชาวบ้านจะไปใช้บริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านนาฮี ซึ่งเป็นสถานที่รับบริการคนป่วยทั้งตำบล

ทรัพยากร/สิ่งแวดล้อม

1. มีลำน้ำห้วยวังหลุบใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
2. มีหนองน้ำสาธารณะ 1 แห่ง
3. มีระบบการประปาใช้ในหมู่บ้าน

สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพหลัก คือการทำนา (นาปีและนาปรัง) ค้าขาย รับจ้างทั่วไป ลูกจ้างงานบริษัท และรับราชการ

อาชีพรอง การทำไร่ และการปลูกพืชฤดูแล้ง

อาชีพเสริม การรวมกลุ่มจักสานไม้ไผ่

การประกอบอาชีพประชากรมีรายได้เฉลี่ย 57,243 บาท/คน/ปี (จากข้อมูล จปฐ. ปี 2556)

ลักษณะสังคมและชุมชน

ลักษณะสังคมและชุมชนของชาวบ้านบกหวาน ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย และถ้าเป็นญาติ พี่น้องมักจะอยู่บริเวณเดียวกันหรือใกล้ๆ กัน มีทั้งชายหญิงเป็นหัวหน้าครอบครัว ผู้หญิงเป็นแม่บ้านให้ความเคารพผู้เฒ่าผู้แก่ มีความผูกพันและมีการช่วยเหลือเอื้ออาทรกันตลอดเวลา สภาพบ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้านสองชั้น ครึ่งปูนครึ่งไม้ มีลักษณะถาวร และชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีการเลี้ยงสัตว์ภายในบริเวณบ้านไว้เป็นอาหาร และบางส่วนยังใช้ชีวิตแบบพอเพียง คือ ยังหาอาหารตามท้องไร่ท้องนามารับประทานในชีวิตประจำวัน

ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชนของชาวบ้านบกหวาน มีความสนิทสนมคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี มีการช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน และช่วยเหลือกันในยามเดือดร้อนหรือเจ็บป่วย และยังมีการทำบุญกันตามประเพณีต่างๆ ทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกัน พัฒนาหมู่บ้านร่วมกันอยู่เสมอ และมีความนับถือผู้นำในชุมชน ไม่ค่อยมีปัญหาขัดแย้ง หรือถ้ามีเรื่องขัดแย้งผู้นำชุมชนก็สามารถไกล่เกลี่ยและยอมความกันได้

กิจกรรมของครอบครัวเรือนกลุ่ม/องค์กรและชุมชน
 กิจกรรมของครอบครัวที่มีผลเป็นรูปธรรมและมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา
 ประยุกต์ใช้ คือ

1.กลุ่มจักสานจากไม้ไผ่แปรรูป ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 มีสมาชิก จำนวน 23
 คน เงินทุน 220,000 บาท

2.กลุ่มสตรีสหกรณ์จักสานบ้านบกหวาน ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 มีสมาชิก
 จำนวน 20 คน เงินทุน 220,000 บาท

วิถีชีวิตที่สะท้อนถึงการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 ส่วนใหญ่ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ เช่น ได้ค้นหาวิธีการประกอบอาชีพ
 เพื่อให้เกิดรายได้หรือการทำสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชุมชนมีประเพณี
 วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ และดำรงไว้จนปัจจุบัน อาทิ เช่น ประเพณีตาม
 ชนบธรรมเนียมมาแต่เดิม เรียกว่า “ ฮีต 12 ”

กฎระเบียบหมู่บ้าน

กฎระเบียบของหมู่บ้าน ทำขึ้นเพื่อใช้บังคับในหมู่บ้านบกหวานหมู่ที่ 2 ตำบล
 ค่ายบกหวาน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อความสงบสุขและเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน
 ให้สอดคล้องกับนโยบายของทางราชการดังนั้นหมู่บ้านจึงได้จัดทำประชาคมหมู่บ้านขึ้น เมื่อวันที่ 18
 มีนาคม 2555 ณ ศาลาประชาคม บ้านบกหวาน หมู่ที่ 2 เพื่อจัดทำกฎระเบียบของหมู่บ้านโดย
 ให้ทุกคนมีส่วนร่วมนับตั้งแต่ ร่างกฎระเบียบและผ่านพิจารณาของประชาชนและให้ทุกคนถือปฏิบัติ
 โดยถือหลักวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยนอกจากที่มีบทลงโทษตามกฎหมายแล้ว ทางหมู่บ้านได้ออก
 กฎระเบียบของหมู่บ้าน โดยใช้มาตรการทางสังคมบังคับ

ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ผู้ใดที่ทำการค้ายาเสพติด หรือเป็นผู้เสพยาเสพติดเป็นประจำ ถ้าถูกจับ ดำเนินคดี ถูกศาล
 ตัดสินให้จำคุก ให้ตัดสิทธิ์จากการเป็นสมาชิกต่างๆ ตามที่เป็นสมาชิกในโครงการนั้นๆ (เอกสารประวัติ
 ความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน บ้านบกหวาน หมู่ 2 ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย
 จังหวัดหนองคาย)

2. มาตรการในชุมชน เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึง ทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก สันทนา กลุ่ม และสรุปร่วมกับตัวแทนครัวเรือน
 ผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้าน ร้านขายของชำในหมู่บ้าน กลุ่มสตรีสหกรณ์จักสานบ้านบกหวาน
 เยาวชน คนดื่มสุรา และหน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในชุมชน พบว่า มาตรการในชุมชน
 เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัด
 หนองคาย มีรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในช่วงเทศกาลสำคัญต่างๆ อาทิ วันขึ้นปีใหม่ วัน
 มาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา เพื่อให้ผู้ประกอบการ/ประชาชนมีความรู้
 ความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง มีการห้ามจำหน่ายและห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในที่สาธารณะและสถานที่ทำงาน ออกตรวจเตือนเฝ้าระวัง การดำเนินงานเฝ้าระวังและบังคับใช้กฎหมายควบคุมยาสูบและแอลกอฮอล์ โดยดำเนินการตามมาตรการหลัก 4 มาตรการดังนี้

- (1) มาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (2) มาตรการควบคุมโฆษณาและส่งเสริมการขายเพื่อชกแจงให้ดื่ม
- (3) มาตรการสื่อสาร รณรงค์เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมและลดแรงสนับสนุนในการดื่ม
- (4) มาตรการระดับชุมชน

ชุมชนบ้านบกหวานได้ดำเนินการตามมาตรการ

ชาวชุมชนบ้านบกหวาน มีมาตรการในการดำเนินการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้มาตรการทางสังคม งานประเพณีปลอดเหล้า เช่น งานศพปลอดเหล้า งานบุญงานเทศกาลภูมิล้วนปลอดเหล้า ซึ่งผู้นำชุมชนเป็นผู้ริเริ่มให้มีการใช้มาตรการนี้ ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“...มีการจัดตั้งโครงการ งานศพ ไม่ดื่มเหล้า บ้านไหนจัดงานไม่มีเหล้า จะได้รับเงิน 2,000 บาท จัดแบบทั่วๆไป ในงานเทศกาลบุญภูมิล้วน คนตาย บิให้มีเหล้า ให้เงิน 2,000 บาท ถ้าไม่มีเหล้าในหมู่บ้าน คนต้นคิดคือ นายกอบต. ค่ายบกหวาน เป็นคนต้นคิดบิให้มีเหล้า งานทุกอย่าง บางบ้านก็ทำได้ บางบ้านก็ทำไม่ได้ เฮือนพ่อตู้ คำบ่อ สีสามึง เพ็นปลอดเหล้าแต่เสียไปแล้วเหลือแต่เมียเพ็น ตอนนี่ยังให้เงินกันอยู่ถ้าใครทำได้เป็นบ้านปลอดเหล้า” (แม่ดวง, 14 พฤศจิกายน 2559)

นอกจากนี้ นายสงวน สาริมาตย์ นายองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน เกิดความคิดที่จะจัดโครงการลด ละ เลิกสุรา โดยใช้ชื่อโครงการสร้างสุขภาพตามวิถีชาวพุทธ ประจำปี 2557 ดำเนินโครงการโดยกองทุนหลักประกันสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน ซึ่งสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในตำบลค่ายบกหวานมีปริมาณมาก แสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องใช้จ่ายเงินในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการออมน้อย โดยมีพฤติกรรมเริ่มดื่มจากงานประเพณี งานสังสรรค์ รวมถึงการจัดเลี้ยงเหล้าในงานศพและงานบุญตามเทศกาลต่างๆ จนในที่สุดกลายเป็นการดื่มประจำ จะเห็นได้ว่าในงานศพแต่ละงานที่ผ่าน มา มีการนำเหล้าหรือของมีนเมาอย่างอื่นมาเลี้ยงแขกผู้มาร่วมงานจนกลายเป็นประเพณี ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายของญาติผู้เสียชีวิต นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายในการจัดงานศพตามประเพณีแล้ว ยังมาสิ้นเปลืองในการนำเงินมาซื้อเหล้าหรือของมีนเมาอย่างอื่นมาจัดเลี้ยงแขกผู้มาร่วมงานอีกด้วย จากปัญหาดังกล่าว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาฮี และองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน ได้นำการดำเนินชีวิตตามแนวทางชาวพุทธ ด้วย 3 อ 2ส. คือ 1อ. อาหาร เน้นกินผักปลูกเองทุกมื้อ 2 อ. ออกกำลังกายยืดเหยียดกล้ามเนื้อด้วยฤชิตัดตน 3อ อารมณ์ มีการให้ความรู้ธรรมะและฝึกสติสมาธิ เพื่อทำความเข้าใจกับอารมณ์ที่เกิดขึ้น 1ส ไม่ดื่มสุรา 2ส ไม่สูบบุหรี่ และน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลด ละ เลิกอบายมุข และงดรายจ่ายฟุ่มเฟือย ตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในรัชกาลที่ 9 เป็นหลักสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ให้บังเกิดความสงบสุขร่มเย็นตั้งแต่ระดับครอบครัวและระดับชุมชนอย่างยั่งยืน โดยมีนัยสำคัญอยู่ที่ความ

พอประมาณ มีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันในที่ที่ดีต่อการได้รับผลกระทบจากภายในและภายนอก หากประชาชนในตำบลค่ายบกหวานได้นำหลักการนี้มาปรับใช้ในการดำรงชีวิต โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจและความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่น ย่อมส่งผลให้ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง รวมทั้งการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลงได้ และเกิดเป็นผลดีกลับสู่ประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น จึงได้ร่วมกันระดมแนวคิด เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยกระบวนการแผนชุมชนและการจัดทำประชาคมหมู่บ้าน ได้มีมติร่วมกันเป็นสัญญาประชาคมหมู่บ้าน เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ 3อ 2ส ตามแนวทางวิถีชาวพุทธ อย่างเข้มแข็ง เพื่อให้เกิดเป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีงาม ให้รุ่นลูกรุ่นหลานได้สืบทอดต่อไป และเป็นโครงการนำร่องเพื่อนำไปสู่การงดเหล้าในงานบุญ งานประเพณีต่างๆ ต่อไป วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มผู้สูงอายุดูแลสุขภาพด้วย 3อ 2ส ตามแนวทางวิถีชาวพุทธ อย่างน้อยร้อยละ 50 เพื่อสร้างค่านิยมที่ดี โดยการลด ละ เลิก การบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกประเภทในงานศพลดลง อย่างน้อยร้อยละ 50 ของการมีงานศพทุกครั้ง เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการจัดงานศพของเจ้าภาพ อย่างน้อยร้อยละ 50 ของการมีงานศพทุกครั้ง

วิธีดำเนินการโครงการ

ประชุมคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพ เพื่อขออนุมัติโครงการฯ ดำเนินการตามโครงการ ดังนี้

- ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และอสม.

- ประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจความตกลงร่วมกันในการดำเนินงานดูแลสุขภาพด้วย 3อ 2ส ตามแนวทางวิถีชาวพุทธ เช่น ปลูกผักกินเอง การออกกำลังกายตามความเหมาะสม การยืดเหยียดกล้ามเนื้อด้วยฤๅษีดัดตนโดยทีมเจ้าหน้าที่ รพ.สต.บ้านนาฮี

- ในวันที่รับเบี้ยผู้สูงอายุ พายืดเหยียดกล้ามเนื้อด้วยฤๅษีดัดตน ให้ความรู้ธรรมะ และฝึกนั่งสมาธิก่อนรับเบี้ยผู้สูงอายุ ประชาสัมพันธ์และรับสมัครขึ้นทะเบียนร่วมกันปฏิญาณตน และลงชื่อผู้ร่วมงดเหล้าเข้าพรรษาหรืองดสุบหรือตลอดพรรษา

- จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์งานศพปลอดเหล้าติดทางเข้าหมู่บ้านและบริเวณหน้างาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความตระหนักของประชาชน

- รณรงค์และดำเนินกิจกรรมปลอดเหล้า ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานศพเป็นงานนำร่อง

- สนทนาคุณและมอบใบประกาศเกียรติคุณให้แก่ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ และทำได้จริง

- ติดตามประเมินผลและสรุปผลงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมและขยายผลการดำเนินงาน

หลักเกณฑ์และข้อตกลงงานศพปลอดเหล้า กองทุนหลักประกันสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน มีดังนี้

ข้อ 1 หมู่บ้านแสดงความจำนงเข้าร่วมโครงการฯ โดยให้กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ยื่นใบสมัครเข้าร่วมโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านเป็นแกนนำในการดำเนินโครงการ

ข้อ 2 เจ้าภาพงานศพที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ ให้ยื่นใบสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ได้ที่
ที่ทำการกองทุนหลักประกันสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน โดยมีกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/
สมาชิก อบต./อสม.เซ็นรับรอง และนำเอกสารหลักฐานมาประกอบดังนี้

(1) สำเนาใบมรณะบัตรของผู้เสียชีวิต จำนวน 1 ฉบับ

(2) สำเนาบัตรประชาชนเจ้าภาพผู้ขอรับเงิน จำนวน 1 ฉบับ

ข้อ 3 กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านรับมอบป้ายประชาสัมพันธ์งานศพปลอดเหล้า เพื่อให้เจ้าภาพ
นำไปติดในบริเวณงานที่มองเห็นชัดเจน และประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์โครงการให้ทราบทั่วกัน

ข้อ 4 กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวานแจ้ง
คณะกรรมการติดตามและประเมินผลโครงการฯ เพื่อเข้าสังเกตการณ์ในงาน และสรุปผลให้
ผู้รับผิดชอบโครงการทราบ เพื่อประกอบการพิจารณาเบิกจ่ายเงินสนับสนุนงานศพที่สามารถ
ดำเนินการได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีคณะกรรมการจะต้องเป็นเอกฉันท์

ข้อ 5 หลักเกณฑ์การขอรับเงินสนับสนุน

(1) ห้ามเจ้าภาพซื้อเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิด จัดเลี้ยงรับรองแขกในบริเวณ
งานศพจนกระทั่งเสร็จสิ้นงาน (เก็บอัฐิเสร็จ)

(2) ห้ามผู้เข้าร่วมงานนำเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิดเข้ามาในบริเวณงานศพ

ข้อ 6 คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งให้สังเกตการณ์ในงานศพ สามารถบันทึกภาพเพื่อส่ง
มอบให้คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวานได้

ข้อ 7 หากเจ้าภาพปฏิบัติได้ตามหลักเกณฑ์และไม่มีผู้ทักท้วงจะได้รับงบประมาณ
สนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน ศพละ 2,000 บาท
และใบประกาศเกียรติคุณ

ข้อ 8 ในกรณีที่เกิดปัญหาจากการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และข้อตกลงฉบับนี้ให้ประธาน
กรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวานเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัย
ให้ถือเป็นที่สุด (โครงการสร้างสุขภาพตามวิถีชาวพุทธ ประจำปี 2557 /นายกอบต., 15 พฤศจิกายน
2559)

ชุมชนบ้านบกหวานจึงได้ดำเนินการตาม 4 มาตรการ ได้แก่ (1) มาตรการควบคุมการ
เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (2) มาตรการควบคุมโฆษณาและส่งเสริมการขายเพื่อชักจูงให้ดื่ม (3)
มาตรการสื่อสาร รณรงค์เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมและลดแรงสนับสนุนในการดื่ม (4) มาตรการระดับ
ชุมชน

1. มาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ร้านค้า/และสถานประกอบการ/เขตพื้นที่รอบบริเวณสถานศึกษาที่กำหนดเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ มีมาตรการดังนี้

- ร้านค้างดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี รวมถึงเจ้าหน้าที่
ตำรวจขอความร่วมมือ ให้ปฏิบัติตามวินสำคัญต่างๆ

“... ไม่ขายในวันพระวันเทศกาลถ้ามีทางการประกาศวันพระ
ศีลใหญ่ไม่ขาย ไม่ขายให้เด็กต่ำกว่า 20 ปี ขายเป็นเวลา 11.00-14.00 น
และ 17.00- 24.00 น.ถึงขายเหล้าได้”

(ลุงวิน, 11 พฤศจิกายน 2559)

“ไม่มีการตั้งเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์หน้าร้าน สินค้าอยู่ในถังแช่ น้ำแข็งพลาสติกสีน้ำเงินเก็บเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์สำหรับไว้ขาย มีการควบคุมผลิตภัณฑ์ ภาษีขึ้นราคา”

(สังเกต, 11 พฤศจิกายน 2559)

2. มาตรการควบคุมโฆษณาและส่งเสริมการขายเพื่อชักจูงให้ตี๋ม

องค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน มีการห้ามติดป้ายโฆษณาในบริเวณร้านค้า วัด และ โรงเรียน รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในจังหวัด โดยขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการ และร้านค้า เจ้าหน้าที่ที่มีการตรวจติดตามอย่างเคร่งครัด รวมถึงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎหมาย

“...มีรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการควบคุม โฆษณา การส่งเสริมการขายเพื่อชักจูงให้ตี๋ม ในช่วงเทศกาลสำคัญต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา เพื่อให้ผู้ประกอบการ/ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตาม กฎหมายอย่างถูกต้อง มีการห้ามจำหน่ายและห้ามตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ในที่สาธารณะและสถานที่ทำงาน

(ป่าดวง,14 พฤศจิกายน 2559)

3. มาตรการสื่อสาร รณรงค์เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมและลดแรงสนับสนุนในการตี๋ม

องค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน จัดทำป้ายรณรงค์งานประเพณีปลอดเหล้า เช่น งานบวชปลอดเหล้า งานบุญประเพณีต่างๆ ตามเทศกาลวันสำคัญๆ มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เสียงตามสาย ไปแต่ละหมู่บ้านนำป้ายมาติดรณรงค์ปลอดเหล้า

ผู้นำชุมชนมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครื่องกระจายเสียง เด็กอายุต่ำกว่า20 ปี ห้ามซื้อ เครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ และประชาสัมพันธ์ร้านค้าไม่ขายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ให้กับเด็กและเยาวชน ชุมชนบ้านบกหวานได้ดำเนินการตามมาตรการเหล่านี้้อย่างเคร่งครัด ค่อนข้างเป็นที่น่าพอใจ และ ชาวบ้านส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“ดีขึ้น ไม่มีเหล้าขายปึกลายที่แล้ว ยังเป็นเรื่องทะเลาะวิวาท กันของวัยรุ่น มีงานก็ทะเลาะกันช่วงนี้ดีหน่อย ผู้ใหญ่บ้านคอยห้ามปราม บอกดีสงบลง เด็กน้อยวัยรุ่น ไปทำงานกรุงเทพฯ ไม่ค่อยมาทำให้บ้านเมือง สงบสุข พวกนี้ก็เลยไม่มี รุนน้อย ไม่เคยเห็นไล่ ฆ่ากัน แต่ก่อนสีกแยก ถ้ามี งานบุญ จะไล่ฆ่าตีกัน ไม่รู้ลูกใครหลานใคร งานรื่นเริงไม่ได้จัด ไม่ให้มีหมอลำ ก็เลยสงบ ไม่ให้ประกวดนางงาม ไม่ให้มีเครื่องเสียง เปิดเพลง”

(ป่าดวง,14 พฤศจิกายน 2559)

4. มาตรการระดับชุมชน

บ้านบกหวานใช้มาตรการทางสังคม ในการดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชนไม่ให้เกิดการดื่มเหล้า เพื่อแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท ผู้ใหญ่จะอบรมสั่งสอนให้ลูกหลานเข้าใจถึงโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“ไม่มีเรื่องเดือดร้อนอะไร พอควบคุมสติได้ จะกินอยู่จุกหน่อย ไม่สร้างความเดือดร้อนที่บ้านไม่มีใครกินเหล้า กินยา ลูกเขยเป็นคนไม่ชอบกินเหล้า มีหลานคนเดียวอายุ 5 ปี ก็ไม่มีใครกินเหล้า คิดว่าสบายไม่มีใครมากินเหล้าให้วุ่นวาย ไม่เดือดร้อนอะไร หลานผู้ชายก็จะอบรมสั่งสอนให้ดี”

(ป่าสอน, 5 พฤศจิกายน 2559)

“คนๆกินเพื่อเดียว ถ้าจะกินหลายเต็บ กินเฉพาะมีงานหรือหน้าเทศกาล ที่เพิ่งกินเหล้าจะเป็นเทศกาลปีใหม่ บุญตำบล บุญหมู่บ้าน มีพี่น้องมาโฮมกันถึงกิน”

(รี, 16 พฤศจิกายน 2559)

“ลักเล็กขโมยน้อยปมี้ การตีฆ่ากันก็ปมี้” (ลุงชัย, 2 พฤศจิกายน 2559)

“มีเด็กกินเหล้า แต่ไม่เยอะเหมือนแต่ก่อน ลับหู ลับตาก็กินเหมือนกัน”

(ตาริน, 9 พฤศจิกายน 2559)

3. ปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในกรณีควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสรุปร่วมกับตัวแทนครัวเรือน ผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้าน ร้านขายของชำในหมู่บ้าน กลุ่มสตรีสหกรณ์จักสานบ้านบกหวาน เยาวชนคนดื่มสุราและหน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในชุมชน พบว่า ปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในกรณีควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย มีดังนี้

3.1 เจ้าหน้าที่หรือพนักงานที่เกี่ยวข้อง ยังขาดความเข้าใจเรื่องกฎหมายในบางประเด็นที่ต้องอาศัยการตีความในการปฏิบัติให้ถูกต้อง

3.2 การละเมิดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้ามจำหน่ายการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ต้องห้ามจำหน่ายให้เด็กต่ำกว่า 20 ปี

3.3 ความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับการดื่มสุราที่ผิดๆ

“ยามเป็นการเป็นงานต้องมีเหล่า ถ้าไม่มีก็บ่เฮ็ดงาน เฮ็ดงานบ่
ได้ ในสังคมต้องมี ก็เลยคิดว่าเป็นปัญหาตรงนี้” สะท้อนมุมมองของนักต้ม
สุรา”

(ลุงปุ่น, 14 พฤศจิกายน 2559)

3.4 ผู้บังคับใช้กฎหมายในการควบคุมพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ไม่สามารถใช้กฎหมายฉบับนี้กับชุมชนทุกแห่งให้เกิดประสิทธิภาพได้ เนื่องจากขาดการ ประชาสัมพันธ์และความเข้าใจ อีกทั้งขาดความร่วมมือของผู้นำชุมชนที่จะเป็นตัวกลางในการ ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551

3.5 บทลงโทษในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ไม่ปฏิบัติ อย่างเคร่งครัด เด็กและเยาวชน ซื้อมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากมีความรู้เท่าไม่ถึงการณ์เกี่ยวกับ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3.6 ผู้ซื้อและผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังไม่ตระหนักถึงความรับผิดชอบทางสังคม และไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551

3.7 เจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในการจับตามพรบ.เหล้า ดำเนินคดีไม่ได้ เนื่องจากวัฒนธรรมในชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ในชุมชน มีการทำบุญกันตามประเพณีต่างๆ ทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกัน

3.8 วัฒนธรรมฝังรากลึก ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“...สังคมวัฒนธรรมไทยในการดื่มสุรา ไม่ได้เกิดจากจิตสำนึก
ของประชาชน เป็นเรื่อง ระบบทุนนิยม เศรษฐกิจ ไม่มีความรับผิดชอบต่อ
สังคม”

(คุณน้ำอืด, 20 ธันวาคม 2559)

4. รูปแบบในการกำหนดมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการ เข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคม

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสรุปร่วมกับตัวแทนครัวเรือน ผู้นำ ชุมชน กรรมการหมู่บ้านฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายปกครอง ฝ่ายส่งเสริมอาชีพ ร้านขายของชำในหมู่บ้าน กลุ่มสตรีสหกรณ์จักสานบ้านบกกหวาน เยาวชน คนต้มสุราและหน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้องกับ มาตรการในชุมชน พบว่า ชุมชนมีรูปแบบในการกำหนดมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคม ที่เหมาะสม ดังนี้

1.รูปแบบใช้มิติศาสนา

ชุมชนบ้านบกกหวาน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดถึงสองแห่ง คือวัดป่าปทุมวาราม (วัดป่าค่ายบกกหวานสุทธสุวรรณาราม) และวัดศรีบัวบาน พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอน

โดยใช้หลักคำสอนทางศาสนาให้รักษาศีล 5 เป็นบรรทัดฐานและเชื่อมโยงการดำเนินชีวิตทั้งในระดับครอบครัว สังคมและชุมชนที่มีความเชื่อศรัทธาเดียวกัน การอาศัยศาสนาสถานเป็นสถานที่อบรมแก่ชาวบ้านผ่านบทเทศน์ในวันพระ รวมถึงโอกาสในช่วงประเพณีสำคัญ ส่งผลให้การจำหน่ายเครื่องต้มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคมลดลง

“ทางพระมีบทบาทเข้มแข็ง เทคโนโลยีรักษาศีล 5 ให้ญาติโยมปฏิบัติตาม”
(เจ้าอาวาสวัด, 1 พฤศจิกายน 2559)

2. รูปแบบในระดับครอบครัว

พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อบรมสั่งสอนลูกหลานปลูกฝังตั้งแต่เด็กๆ การดื่มแอลกอฮอล์ไม่ดีต่อสุขภาพ พร้อมกับยกตัวอย่างเพื่อนบ้าน ที่ไม่ดื่มสุรา ส่งผลให้การดื่มสุรา ลดน้อยลง เพราะกลัวโรคร้ายต่างๆเข้ามาคุกคาม เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือดหรือโรคหลอดเลือดในสมองแตก อัมพฤกษ์ อัมพาต

“กินเหล้าก่อนหม่ำทุกมื้อ เฮ็ดให้อือเป็นเลือด กินเหล้าเจ็บท้อง
หมอบอกให้เลิกกิน ก็เลยเซาปกิน” เป็นการสะท้อนความคิดของคนที่ไม่ดื่ม
สุรา”

(สนทนากลุ่ม, 16 พฤศจิกายน 2559)

3. รูปแบบในระดับสถานศึกษา

ครูให้ความรู้เกี่ยวกับโทษและอันตรายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับนักเรียน จัดให้มีกิจกรรมนันทนาการต่างๆ และสอนให้เด็กรู้จักห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“เด็กนักเรียนไม่มีปัญหาเรื่องดื่มสุรา ส่วนมากจะเป็นที่พวก
ผู้ใหญ่ ไม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กดื่ม-กิน ให้เด็กเห็น”

(สนทนากลุ่ม, 15 พฤศจิกายน 2559)

4. รูปแบบในระดับชุมชน

ผู้นำเป็นบุคคลที่นับถือเป็นตัวอย่างที่ดีและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อบรมให้ความรู้ ผ่านเครื่องกระจายเสียง โดยอบรมทุกคนในชุมชนให้เห็นโทษหรืออันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทุกเช้า นอกจากนี้แล้วมีกิจกรรมของครอบครัวที่มีผลเป็นรูปธรรมและมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ กลุ่มจักสานจากไม้ไผ่แปรรูป ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 มีสมาชิกจำนวน 23 คน และกลุ่มสตรีสหกรณ์จักสานบ้านบกหวาน ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 มีสมาชิกจำนวน 20 คน

5. รูปแบบในระดับภาครัฐ

ภาครัฐจัดบุคลากรและหน่วยงานในการป้องกันและปราบปราม และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับผู้กระทำผิด มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้ติบัตริในฐานะเป็น ผู้ไม่ดื่มสุราในหมู่บ้านนั้น นอกจากนี้ภาครัฐประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมและควบคุม รมรงค์ไม่ให้มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้คำแนะนำและชี้แจง แก่ผู้ประกอบการในการรับผิดชอบต่อสังคม

5. จังหวัดหนองคายมีชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สถานการณ์การเพิ่มขึ้นของสุราผิดกฎหมายทั้งในส่วนของสุราปลอมและสุรานำเข้าที่หลีกเลี่ยงภาษี สุราที่ไม่มีคุณภาพหรือการลักลอบนำเข้าสู่โดยไม่เสียภาษีเพิ่มขึ้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสรุปร่วมกับตัวแทนครัวเรือน ผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้านฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายปกครอง ฝ่ายส่งเสริมอาชีพ ร้านขายของชำในหมู่บ้าน กลุ่มสตรีสหกรณ์จักสานบ้านบงหวาน เยาวชน คนดื่มสุราและหน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในชุมชน พบว่า เจ้าหน้าที่ประจำด่านพรมแดนสะพานมิตรภาพไทย-ลาว อ.เมืองหนองคาย ตรวจเข้มบุคคลที่กลับจากสปป.ลาวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อป้องกันการนำสินค้าประเภทเหล้าเข้ามาเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ผู้ที่ข้ามไปยังประเทศลาวมักจะซื้อสินค้าประเภท เหล้า จากเพื่อนบ้าน ซึ่งมีราคาถูกกว่าซื้อในจังหวัดหนองคายกลับเข้ามาด้วย โดยตามสิทธิแล้วจะสามารถนำเหล้าไม่ว่าประเภทใดก็ตาม เข้ามาได้คนละ 1 ลิตร เท่านั้น แม้ว่าจะเป็นเหล้าราคาแพง หรือ เหล้าราคาถูก

ศุลกากรหนองคายพิจารณาไม่ให้เกิดทกกับการท่องเที่ยว ด้วยการจำกัดพื้นที่ กล่าวคือ หากบุคคลซื้อเหล้า เข้ามาเกินกว่าที่กำหนดไว้ เมื่อผ่านกระบวนการผ่านแดนแล้ว ศุลกากรจะมีจุดตรวจของเจ้าหน้าที่ และก่อนจะถึงจุดตรวจจะทำกล่องไว้เพื่อให้ประชาชนนำเหล้าที่มีปริมาณเกินกว่า 1 ลิตร ทั้งลงกล่อง เมื่อมาถึงจุดตรวจของเจ้าหน้าที่จะเหลือเพียงสินค้าตามสิทธิเท่านั้น บุคคลนั้นจึงจะไม่ถูกจับดำเนินคดี แต่หากว่าไม่ปฏิบัติตามจะถือเหล้าเข้ามาทั้งหมดก็จะถูกดำเนินคดีทันที ส่วนเหล้าที่ทั้งลงกล่องนั้นเจ้าหน้าที่ก็จะนำไปทำลาย เนื่องจากเป็นสินค้าผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่แล้วคนที่นำสุราเข้ามาจาก สปป.ลาวจะเป็นนักท่องเที่ยว หรือคนต่างจังหวัด ที่ซื้อสุราจาก ดิวตี้ฟรีลาว(Duty Free) มาได้ 1 ลิตร ประชาชนในจังหวัดหนองคายจะทำการค้าขาย ทำราชการ เลี้ยงชีพ ในชุมชนบ้านบงหวาน ซึ่งอยู่ห่างไกลจาก ด่านพรมแดนหนองคาย ประมาณ 11 กิโลเมตร ไม่พบสุราปลอม จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉพาะของจังหวัดหนองคาย ชุมชนรับรู้เรื่องนี้จากข่าวสารประชาสัมพันธ์ โดยผู้นำชุมชนประกาศตามเครื่องกระจายเสียงให้รับรู้อันตรายจากสุราปลอม และให้ผู้ปกครอง พ่อ แม่ อบรมให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ให้ห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“ส่วนหนองคายติดกับสปป.ลาว แต่ก่อนประมาณ 10 ปี กินเหล้าลาว เกิดโรค ตอนนั้นไม่กิน บ้านบงหวานไกลจากลาว เจ้าหน้าที่รั้ดคุมก็เลยไม่มีการลักลอบนำเหล้าปลอมหรือเหล้าที่เสียภาษีมา คำว่ารุนแรง ปม่ไม่มีการฝาก การซื้อ ถ้าเหล้าลาวมาตั้งไม่กินกลัวกัน กลัวตาบอด”

(สนทนากลุ่ม, 16 พฤศจิกายน 2559)

“มีที่ตัวดีฟรีลาว (Duty Free) สปป.ลาว เขาให้ซื้อคนละ 1 ขวด 1 ลิตร หิ้วกลับมาได้”

(ริน, 16 พฤศจิกายน 2559)

“บ่ค่อยได้ไป ขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่บ้าน ส่งข่าวสารให้รับฮู้”

(คุณลุงวิน, 1 พฤศจิกายน 2559)

“บ้านบกหวานอยู่ไกลจากชายโขง ไม่มีนำเหล้าเข้ามา ผู้ใหญ่บ้านแจ้งข่าว และประกาศทางเครื่องกระจายเสียงอันตรายจากเหล้าปลอม”

(คุณลุงชัย, 2 พฤศจิกายน 2559)

“....ในชุมชนบริโภคสุรา ที่สปป.ลาว มีน้อยมาก”

(ดม, 15 พฤศจิกายน 2559)

“ไม่มีเหล้าปลอม นานๆทีหนึ่งไปลาว มันอันตราย ส่วนใหญ่คนจะกินเหล้าภาคพื้น ตั้งแต่ปู่ ย่า ตา ยาย 200 ปี มีดื่มเหล้า ตอนนี้อยู่ไม่มีดื่มเหล้า เพราะไม่มีแบ่ง เหล้าหาง่ายซื้อง่าย ควรจะปฏิบัติใช้พรบ.อย่างเคร่งครัด”

(คุณลุงสัน, 14 พฤศจิกายน 2559)

“ไม่พบในการขายสุราปลอมแปลงและสุรานำเข้าที่หลักเลียงภาคี ถึงมีขายก็ไม่มีซื้อเพราะกลัวจะมีสิ่งเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้องและมาปะปนกับเหล้า”

(แม่ดี, 10 พฤศจิกายน 2559)

6. พื้นที่บ้านบกหวานดำเนินการต่อให้เห็นผลอย่างยั่งยืน และขยายผลต่อให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดหนองคาย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสรุปร่วมกับตัวแทนครัวเรือน ผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้านฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายปกครอง ฝ่ายส่งเสริมอาชีพ ร้านขายของชำในหมู่บ้าน กลุ่มสตรีสหกรณ์จักสานบ้านบกหวาน เยาวชน คนดื่มสุราและหน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในชุมชน พบว่า บ้านบกหวานจะดำเนินการต่อให้เห็นผลอย่างยั่งยืน ต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม ที่มีความอุทิศตน เสียสละและมีความตั้งใจจริง มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของชุมชน โดยมีการองค์กรและโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน สามารถ ปฏิบัติงานให้กับชุมชนได้ เช่น ทำป้ายหมู่บ้านปราศจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้นำหมู่บ้านจัดประชุมในชุมชนไม่ต่ำกว่า 2 ครั้งต่อเดือนว่าจะทำอย่างไรถึงจะห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีการรณรงค์เรื่องอันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พร้อมทั้งอบรมและให้ความรู้แก่เยาวชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องและให้มีมาตรการและลงโทษอย่างรุนแรง พัฒนาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเรื่องการดื่มสุรา **ทุกภาคส่วนควรเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งหมด** เช่น กระทรวงมหาดไทย สาธารณสุข วัฒนธรรม ท้องถิ่น ชุมชน ประชาชนในพื้นที่โดยใช้วิธีอบรม นำเยาวชนเข้ากลุ่มเสี่ยงไปอบรมเพื่อประกันปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นนอกจากนี้แล้ว ผู้นำต้องเป็นแบบอย่าง ไม่ดื่มสุรา และสนับสนุนหมู่บ้านให้เป็นสถานที่ศึกษาดูงานของผู้ที่สนใจเพื่อให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจและมีกำลังใจในการพัฒนาต่อไป รวมถึงการอุดหนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้กับทุกกลุ่ม ทุกองค์กร ตามแผนงานที่เสนอ และมีการถอดบทเรียนการทำงาน มีการเปรียบเทียบ ข้อมูล แนวคิด ผลการดำเนินงาน ตลอดระยะเวลาในการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบข้อผิดพลาดจากการทำงาน สามารถแก้ไขปัญหาและหาวิธี การทำงานที่เหมาะสมต่อไป **ในการขยายผลต่อให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดหนองคาย** ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นคนในหมู่บ้านที่ชาวบ้านนับถือ ควรมีการจัดประชุม เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือหาทางออกของปัญหา เกี่ยวกับ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อจะนำวิธีการต่างๆ ไปใช้แก้ปัญหที่เกิดขึ้นในชุมชนจากระดับหมู่บ้าน ไปสู่ชุมชนเมือง ชุมชนจังหวัดและระดับประเทศ ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“ประชาสัมพันธ์ โฆษณาที่ดีให้รู้ ยกตัวอย่างคนที่กินแล้วไม่กิน เป็นอย่างไร ลูกเป็นอย่างไร พ่อเป็นอย่างไร เรื่องเหล้า เป็นอย่างไร “เหล้าเข้าปากความยากบ่มี” ก็จะมีวนหลาย”

(แสง,15 พฤศจิกายน 2559)

“ต้องมีความร่วมมือทุกภาคส่วน ครอบครัวยุทธศาสตร์ที่ราชการ ร้านค้า ผู้ซื้อ จะทำอย่างไร ถึงจะให้ชุมชนปลอดภัย คุยกันและปฏิบัติและ ต่อเนื่องทำด้วยใจ ทำจากใจ หวังเป้า ต้องตั้งเป้าที่ใจเอาคนที่มีส่วนร่วม โครงการจิตใจที่จะเลิก คนจะเป็นอย่างไรบ้าง คนที่ไม่เข้าใจโครงการก็อย่ามีการบังคับเขา ให้เป็นไปตามธรรมชาติของเขา มาจากความสมัครใจเดือนนี้ ไม่ได้ชักคน 3 เดือนได้มา 1 คน คนที่โดนบังคับก็จะคืนมาเหมือนเดิม ออกจากใจทุกอย่างอยู่ที่ใจ มีจิตใจที่จะทำจริงๆ ไม่บังคับ ใจมาใจได้ ได้ทุกอย่าง”

(แสง, 15 พฤศจิกายน 2559)

“ตั้งเป็นมาตรการระดับสูงขึ้น ผู้ว่าราชการสั่งเป็นนโยบายลงมา หน่วยงานอื่นๆ จะเข้ามาเกี่ยวข้อง เหมือนนโยบายยาเสพติด มาตรการติดตาม ตรวจสอบ หน่วยงานทุกอย่างต้องร่วมมือร่วมใจกัน ถ้าจะมาเผยแพร่ เป็นไปได้ แต่ขาดบุคลากรที่ทำด้วยความเต็มใจ ควรตั้งเป็นวาระแห่งชาติ รายงานขึ้นไป”

(สนทนากลุ่ม,15 พฤศจิกายน 2559)

“ควรผ่านระดับอำเภอ ตำบลสื่อประชาสัมพันธ์ นโยบายของ
ผู้ว่าราชการออกมาให้หน่วยงานต่าง แต่ก่อน นโยบายของนายอำเภอ
นโยบายอำเภอกำชับ ผู้นำ งานศพงานปลอดเหล้า ครอบครัวไหนปลอด
เหล้า ให้ 2,000 บาทมีป้าย โครงการเริ่มปี 2557 มีให้รางวัล ครั้วเรือนทำ
ตาม เงื่อนไขก็จะมีรางวัลให้”

(สนทนากลุ่ม,15 พฤศจิกายน 2559)

“นายกอบต. มีโครงการส่งการมา ผู้ใหญ่บ้าน มาแจ้งให้
ลูกบ้านทราบให้เขา ปีใหม่ สงกรานต์ ประชาสัมพันธ์ เมาไม่ขับ ให้กิน
ประกาศตลอด แจ้งตลอดเดือน ทุกมือ ปีให้เว้น ให้ช่วงรณรงค์ เว้ายาก ต้อง
มีทางเจ้าหน้าที่ ศึกษา เจ้าหน้าที่ อำเภอ อบต. ได้ผลบ่ และให้มาเบ็ง นายก
อบต.มีผลงานในที่ประชุม บ้านบกกหวาน เป็นหมู่บ้านต้นแบบและให้เป็น
ตัวอย่าง แบบเดียวกับ ชยะ เอาตัวอย่างที่ดีมารณรงค์ นายกเอาไป อสม. รับ
ซื้อชยะทุกวันที่ 17 นำเงินมาทำเป็นฉาปนกิจทั้งตำบล บัญชี 300 บาท ศพ
ละ 20 บาท เงินในบัญชีไม่ต่ำกว่า 300 บาท”

(สนทนากลุ่ม,16 พฤศจิกายน 2559)

ข.ผลอื่นๆ ที่ได้ นอกเหนือจากเป้าหมาย/ที่คาดการณ์ไว้

เหล้า ได้ฝังรากลึกอยู่ในชุมชนบ้านบกกหวานเป็นระยะเวลานาน แต่มีผู้นำที่เข้มแข็งไม่ดื่มสุรา
ประพฤติเป็นตัวอย่างที่ดี คอยตักเตือนเอาใจใส่ลูกบ้าน นอกจากนี้แล้ว ไม่มีการเพิ่มขึ้นของสุราผิด
กฎหมายทั้งในส่วนของสุราปลอมและสุรานำเข้าที่หลีกเลี่ยงภาษี สุราที่ไม่มีคุณภาพหรือการลักลอบ
นำเข้าสู่ราโดยไม่เสียภาษีเพิ่มขึ้น

บทที่ 5

อภิปรายผล

การศึกษามาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษามาตรการในชุมชน เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย (2) เพื่อให้ทราบปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในกรณีควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย (3) เพื่อเสนอรูปแบบในการกำหนดมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคม ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาในชุมชนบ้านบักหวาน หมู่ 2 ตำบลค่ายบักหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในมาตรการชุมชน รวม 28 คน และจัดสนทนากลุ่ม 3 ครั้ง รวม 12 คน

จากผลการศึกษา คณะที่มิวิจัยขอเสนอเป็น 3 ส่วน คือ 1 มาตรการในชุมชน เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย 2 ปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในกรณีควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย 3 รูปแบบในการกำหนดมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคม ดังนี้

1. มาตรการในชุมชน เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย มีมาตรการหลัก 4 มาตรการดังนี้ มาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรการควบคุมโฆษณาและส่งเสริมการขายเพื่อชักจูงให้ดื่ม มาตรการสื่อสาร รณรงค์เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมและลดแรงสนับสนุนในการดื่ม และมาตรการระดับชุมชน

2. ปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในกรณีควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย

ผู้บังคับใช้กฎหมายในการควบคุมพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ไม่สามารถใช้กฎหมายฉบับนี้กับชุมชนทุกแห่งให้เกิดประสิทธิภาพได้เนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์และความเข้าใจ อีกทั้งขาดความร่วมมือของผู้นำชุมชนที่จะเป็นตัวกลางในการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 บทลงโทษในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ไม่ปฏิบัติอย่างจริงจัง เด็กและเยาวชน ยังซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากมีความรู้เท่าไม่ถึงการณ์เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้แล้วเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 จับปรับ.เหล่า ดำเนินคดีไม่ได้ เนื่องจากวัฒนธรรมในชุมชน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชน มีการทำบุญตามประเพณีต่างๆ ทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกัน

3 รูปแบบในการกำหนดมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคม มี 5 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบใช้มิติศาสนา ชุมชนบ้านบงหวาน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดถึงสอง แห่ง คือวัดป่าพุ่มวาราม (วัดป่าค่ายบงหวานสุทธสุวรรณาราม) และวัดศรีบัวบาน พระสงฆ์มี บทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนโดยเฉพาะโดยใช้หลักคำสอนทางศาสนาให้รักษาศีล 5 เป็นบรรทัด ฐานและเชื่อมโยงการดำเนินชีวิต

2. รูปแบบในระดับครอบครัว ผู้ปกครอง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อบรมสั่งสอน ลูกหลานปลูกฝังตั้งแต่เด็กๆ

3. รูปแบบในระดับสถานศึกษา มีกิจกรรมนันทนาการต่างๆและสอนให้นักเรียน ห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับการศึกษาของ กฤษณ์ ขุนลีก (2555) ได้ศึกษา รูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ในจังหวัด หนองคาย พบว่า ผลการประชุมปฏิบัติการ และการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบการ ส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ประกอบด้วย 9 กิจกรรม ในกิจกรรมข้อที่ 7) การรณรงค์ให้ความรู้เรื่องมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในโรงเรียน

4. รูปแบบในระดับชุมชน ผู้นำเป็นตัวอย่างไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีกิจกรรม ของครอบครัวที่มีผลเป็นรูปธรรมและมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ กลุ่มจัก สานจากไม้ไผ่แปรรูป และกลุ่มสตรีสหกรณ์จักสานบ้านบงหวาน สอดคล้องกับการศึกษาของ กฤษณ์ ขุนลีก(2555) ได้ศึกษา รูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ในจังหวัดหนองคาย พบว่า ผลการประชุมปฏิบัติการ และการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ ผู้จำหน่าย ประกอบด้วย 9 กิจกรรม ได้แก่กิจกรรมข้อที่ 5) การประชาสัมพันธ์ประเด็นสำคัญๆ ของ มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหมู่บ้าน และกิจกรรมข้อที่ 8) หมู่บ้านงานบุญปลอดเหล้า

5. รูปแบบในระดับภาครัฐ ภาครัฐจัดบุคลากรและหน่วยงานในการป้องกันและ ปราบปรามให้เพียงพอ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับผู้กระทำผิดและลงโทษผู้กระทำผิด อีกทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้สมัครในฐานะเป็นผู้ไม่ดื่มสุราในหมู่บ้านนั้น นอกจากนี้ภาครัฐประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมและควบคุม รณรงค์ไม่ให้มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้ คำแนะนำและชี้แจง แก่ผู้ประกอบการในการรับผิดชอบต่อสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ กฤษณ์ ขุนลีก (2555) ได้ศึกษา รูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ ผู้จำหน่าย ในจังหวัดหนองคาย พบว่า ผลการประชุมปฏิบัติการ และการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ประกอบด้วย 9 กิจกรรม ในกิจกรรมข้อที่ 5) การประชาสัมพันธ์ประเด็นสำคัญๆ ของมาตรการ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหมู่บ้าน ข้อที่8) หมู่บ้านงานบุญปลอดเหล้า และกิจกรรมข้อที่ 9) การ ตรวจเยี่ยมร้านค้าโดยคณะเจ้าหน้าที่

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย ดังนั้นหากจะ มีการศึกษาประเด็นนี้ในอนาคต ควรศึกษามาตรการทางสังคมเพื่อควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ในเด็กและเยาวชน เพื่อพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน ให้พ้นภัยจากสุรา

2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน เนื่องจากกลุ่มเด็กและเยาวชน ตกเป็นเหยื่อและไม่ทันต่อธุรกิจน้ำเมา ได้ง่ายกว่ากลุ่มอื่น

3. ควรศึกษาผลกระทบโรคร้ายแรงที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และค่าใช้จ่าย ในการดูแลสุขภาพ ที่รัฐบาลสูญเสียเงินงบประมาณให้กับคนที่ดื่มสุรา

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ ชุนลิก.(2555). ปริญาปรัชชาคุชฎีบัณฑิต(ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค). รูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรการควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของผู้จำหน่าย ในจังหวัดหนองคาย. สืบค้นจาก:cas.or.th/wp-content/uploads/2015/11/sr54-k-005.pdf สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2559.
- ณัฐธินิชา เลอพิไลแบร์ต.(2557). การรวบรวมมาตรการทางกฎหมายหรือนโยบายในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเทศสวีเดน ประเทศโปแลนด์ และประเทศไทย www.thaiantialcohol.com/.../เอกสารทางวิชาการ/มาตรการหรือนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.สืบค้นเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2559.
- รงค์ศักดิ์ ดอกจันทร์.(2558).มาตรการในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่นักศึกษา ของร้านค้ารอบบริเวณมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ปีที่ 13 :3 เดือนเมษายน-มิถุนายน (2558:9).สืบค้นจาก: Thailand. digitaljournals.org/index.php/JUbonRatchathani/article/download/.../29312 สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2559.
- เนื่อแพร เล็กเฟื่องฟู และคณะ. (2558). สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสาร (Resource Center) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.สืบค้นจาก <http://resource.thaihealth.or.th/library/musthave/15013> สืบค้นเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2559.
- บัณฑิต ศรีไพศาล.(2550). การควบคุมปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย: สถานการณ์ปัจจุบันและก้าวต่อไป.(การประชุมวิชาการสุราระดับชาติ ครั้งที่ "สุราไม่ใช่สินค้าธรรมดา"วันที่ 21-22 พฤศจิกายน 2550 โรงแรมริชมอนด์ แคราย จ.นนทบุรี, สืบค้นจาก: <http://www.dmh.go.th/abstract/details.asp?id=4772> สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2559.
- เพ็ญประภา ศิวิโรจน์.(2552).การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในเขตภาคเหนือ.สืบค้นจาก: <http://cas.or.th/old/index.php/research/read/50>. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2559.
- สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์.(2558). สำนักงานสถิติแห่งชาติ เผยคนไทยดื่มเหล้าและสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น.สืบค้นจาก :http://thainews.prd.go.th/website_th/news/news_detail/AWNICT5802090020001 สืบค้นเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2559
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.(2557).เผยสถิติขาดเหล้าคนไทย 5 ลิตร/ปี ต้นตออุบัติเหตุ.สืบค้นจาก: <http://www.thaihealth.or.th/Content/25025-8.html> สืบค้นเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2559.
- สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551.สืบค้นจาก: <http://www.thaiantialcohol.com/law> สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2559.

- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองคาย.(2553). รายงานสถานการณ์และพฤติกรรมการบริโภค แอลกอฮอล์ของประชาชนจังหวัดหนองคาย. สืบค้นจาก https://www.nko.moph.go.th/main_new/ เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559.
- สิรินทิพย์ รัตนวาปี.(2554). เสริมความรู้ผู้ชาย สร้างความเข้าใจ พ.ร.บ.แอลกอฮอล์.สืบค้นจาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/15180-0.html> สืบค้นเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2559.
- องค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน. (2557). เอกสารโครงการสร้างสุขภาพตามวิถีชาวพุทธ ประจำปี 2557.สืบค้นจาก <http://www.thaitambon.com/tambon/430110> สืบค้นเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2559
- _____. (2559). เอกสารประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน บ้านบกหวาน หมู่ 2 ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย สืบค้นจาก : <http://www.khaiwit.ac.th/index.php?name=news> สืบค้นเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2559

ภาคผนวก

ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูล

- 1 พระครูปฐมศิริกิจ
เจ้าคณะตำบลค่ายบกหวาน เขต 3
- 2 นายประสงค์ คงเคารพธรรม
ตำแหน่ง รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย
- 3 ผศ.ดร.เจษฎา มุลยาพอ
ตำแหน่งอาจารย์ประจำ มจร.วิทยาเขตหนองคาย
เบอร์โทรศัพท์ : โทร.042-414815 โทรสาร.042-414816
อีเมลล์ : mcuje@hotmail.com
- 4 อาจารย์ดร. กฤษ ชุนล็ก
ตำแหน่งรองคณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
- 5 นายประดุง อินไชยะ
ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายปราบปราม
สำนักงานสรรพสามิตจังหวัดหนองคาย
- 6 นายชินทร์ แก่นอินทร์
ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองคาย
- 7 นายอุดมศักดิ์ มหาชัย
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาฮี
- 8 นายสงวน สาริมาศย์
ตำแหน่ง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน
- 9 ดาบตำรวจ ธนสาร เนื่องชมภู
ตำแหน่ง ป้องกั้นปราบปราม
ด่านตรวจหนองสองห้อง
ตำบล ค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย หนองคาย

■ การกำกับติดตาม และประเมินผลภายใน

คณะที่มวิจัยเป็นผู้ติดตามโครงการ ทุก 2 เดือน ในช่วงระยะเวลาศึกษาวิจัย 6 เดือน โดยมีแบบติดตามและประเมินผลโครงการ ซึ่งใช้ Gant Chart เป็นเครื่องมือในการติดตาม พร้อม กับมีเกณฑ์มาตรฐานประเมินโครงการ (Standard criteria) และตัวชี้วัด (Indicators) ดังนี้

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน)					
	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
1. ทบทวนวรรณกรรม	←→					
2. เตรียมเครื่องมือเก็บข้อมูล	←→					
3. ทดสอบเครื่องมือเก็บข้อมูล		←→				
4. เก็บข้อมูล	←→	←→				
5. วิเคราะห์ข้อมูล			←→			
6. สร้งร่างรายงาน			←→			
7. รายงาน/นำเสนอผลงาน สรุปผล/ทำเล่มรายงาน				←→	←→	←→

เกณฑ์มาตรฐานประเมินโครงการ (Standard criteria) และตัวชี้วัด (Indicators)

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานประเมินโครงการ	จำนวน/คน	ผลลัพธ์/คน	หมายเหตุ
1	มีการสัมภาษณ์เชิงลึก รายบุคคล	20	28	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยให้ ข้อมูลเพิ่มเติม 8 คน
2	มีการสนทนากลุ่ม 3 ครั้ง	10	12	
	แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 กลุ่มภาครัฐ ได้แก่ตัวแทนองค์การ บริหารส่วนตำบลค่ายบก หวาน จำนวน 1 คน ตัวแทนครู 2 คน รวม เป็น 3 คน	3	2	กลุ่มที่ 1 กลุ่มภาครัฐ เป็น ตัวแทนองค์การบริหารส่วน ตำบลค่ายบกหวาน 2 คน เนื่องจาก ตัวแทนครู จัดกลุ่ม สนทนา เป็น กลุ่มสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับบริบท ชุมชนบ้านบกหวาน
	กลุ่มที่ 2 กลุ่มภาคประชา สังคม ได้แก่ ตัวแทนภาคี เครือข่าย งดเหล้า จำนวน 1 คน ตัวแทนภาค ประชาสังคมจำนวน 2 คน รวมเป็น 3 คน	3	3	กลุ่มที่ 2 จากกลุ่ม ภาคประชาสังคม เปลี่ยนเป็น กลุ่มสถานศึกษา เนื่องจาก ภาคประชาสังคม ยังไม่ได้ ขับเคลื่อนเกี่ยวกับบรมรณรงค์ลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสัมภาษณ์เชิงลึกตัวแทน ภาคีเครือข่ายงดเหล้าแทน
	กลุ่มที่ 3 กลุ่มภาค ประชาชน ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่/ชุมชน ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน วัด โรงเรียน ตัวแทนชุมชน กลุ่มเด็ก และเยาวชน ร้านค้าใน หมู่บ้าน คนที่ดื่ม เหล้า จำนวน 4 คน	4	7	ชุมชนที่เข้าใจบริบทของบ้าน บกหวาน มาให้ข้อมูลเพิ่ม 3 คน

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐาน ประเมินโครงการ	จำนวน/ คน	ผลลัพธ์/ คน	หมายเหตุ
3	มีการตรวจสอบข้อมูล และนำเสนอข้อมูลคืน ให้กับชุมชน	จำนวน ครั้ง	จำนวน ครั้ง	
		1	1	
4	มีการสรุปและ รายงานผลการ ดำเนินงาน	จำนวน	จำนวน	
		1	1	

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ชื่อโครงการวิจัย การศึกษามาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
 อื่นๆ ระบุ.....
5. ตำแหน่งหน้าที่
6. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง หมั้น ม่าย อื่นๆ ระบุ
.....
7. รายได้.....บาท

2. คำถามที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในชุมชน

2.1. ท่านคิดว่ามาตรการในชุมชน เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย เป็นอย่างไร และมีมาตรการอะไรบ้าง (มาตรการจำกัดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น มาตรการในการควบคุมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรการจำกัดการเข้าถึงและการหาซื้อ มาตรการควบคุมการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย มาตรการอื่นๆ มาตรการจำกัดวันและเวลาจำหน่าย มาตรการจำกัดเวลาดื่ม มาตรการจำกัดบุคคลที่เข้าไปในสถานบริการ มาตรการจำกัดอายุผู้ซื้อ มาตรการการควบคุมการจราจรและการขนส่ง มาตรการการควบคุมการขนส่งทางบก มาตรการลดปัญหาทางสังคม มาตรการควบคุมการโฆษณา มาตรการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ มาตรการควบคุมฉลากและคำเตือน มาตรการควบคุมใบอนุญาตจำหน่าย มาตรการจำกัดสถานที่จำหน่าย) บ้านบักหวานได้ดำเนินการตามมาตรการเหล่านี้หรือไม่ อย่างไร ผลเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในกรณีควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย มีปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับรูปแบบในการกำหนดมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีชายแดนติดต่อกับประเทศลาว สถานการณ์การ การเพิ่มขึ้นของสุราผิดกฎหมายทั้งในส่วนของสุราปลอมและสุรานำเข้าที่หลีกเลี่ยงภาษี สุราที่ไม่มีคุณภาพหรือกาลีกลอบนำเข้าสู่โดยไม่เสียภาษีเพิ่มขึ้น เป็นอย่างไร รุนแรงแค่ไหน ในชุมชนรับรู้เรื่องนี้อย่างไร จัดการกับปัญหานี้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 หากพื้นที่บ้านบกหวานจะดำเนินการต่อให้เห็นผลอย่างยั่งยืน ควรดำเนินการอย่างไร
ในทุกมิติ ใครควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น แล้วถ้าจะขยายผลต่อให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด
หนองคายควรดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2.6 ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

*****ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูล*****ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

แบบการสนทนากลุ่ม

กลุ่มที่ 1 กลุ่มภาครัฐ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ท่านที่ 1

1. ชื่อ.....นามสกุล..... 2. อายุ.....ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ ระบุ
.....
5. ตำแหน่งหน้าที่
6. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง หมั้น ม่าย อื่นๆ
ระบุ.....
7. รายได้.....บาท

ท่านที่ 2

1. ชื่อ.....นามสกุล..... 2. อายุ.....ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ ระบุ
.....
5. ตำแหน่งหน้าที่
6. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง หมั้น ม่าย อื่นๆ
ระบุ.....
7. รายได้.....บาท

ประเด็นการสนทนากลุ่ม กลุ่มภาครัฐ

ท่านมีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย เช่น ข้อบังคับ มาตรการในชุมชน บ้านบกหวานได้ดำเนินการตามมาตรการเหล่านี้อย่างไร ผลเป็นอย่างไร ปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 รูปแบบในการกำหนด มาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคมเป็นอย่างไร. เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีชายแดนติดต่อกับประเทศลาว สถานการณ์การเพิ่มขึ้นของสุราผิดกฎหมายทั้งในส่วนของสุราปลอมและสุรานำเข้าที่หลีกเลี่ยงภาษี สุราที่ไม่มีคุณภาพหรือการลักลอบนำเข้าสุราโดยไม่เสียภาษีเพิ่มขึ้น เป็นอย่างไร รุนแรงแค่ไหน ในชุมชนรับรู้เรื่องนี้อย่างไร จัดการกับปัญหานี้อย่างไร หากพื้นที่บ้านบกหวานจะดำเนินการต่อให้เห็นผลอย่างไร ยั่งยืน ควรดำเนินการอย่างไรในทุกมิติ ใครควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น แล้วถ้าจะขยายผลต่อให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดหนองคายควรดำเนินการอย่างไร

แบบการสนทนากลุ่ม

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ท่านที่ 1

1. ชื่อ.....นามสกุล..... 2. อายุ.....ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ ระบุ
.....
5. ตำแหน่งหน้าที่
6. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง หมั้น ม่าย อื่นๆ
ระบุ.....
7. รายได้.....บาท

ท่านที่ 2

1. ชื่อ.....นามสกุล..... 2. อายุ.....ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ ระบุ
.....
5. ตำแหน่งหน้าที่
6. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง หมั้น ม่าย อื่นๆ
ระบุ.....
7. รายได้.....บาท

ท่านที่ 3

1. ชื่อ.....นามสกุล..... 2. อายุ.....ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ ระบุ
.....
5. ตำแหน่งหน้าที่
6. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง หมั้น ม่าย อื่นๆ
ระบุ.....
7. รายได้.....บาท

ประเด็นการสนทนากลุ่มสถานศึกษา

ท่านมีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย เช่น ข้อบังคับ มาตรการในชุมชน บ้านบกหวานได้ดำเนินการตามมาตรการเหล่านี้อย่างไร ผลเป็นอย่างไร ปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551รูปแบบในการกำหนดมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคมเป็นอย่างไร. เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีชายแดนติดต่อกับประเทศลาว สถานการณ์การ การเพิ่มขึ้นของสุราผิดกฎหมายทั้งในส่วนของสุราปลอมและสุรานำเข้าที่หลีกเลี่ยงภาษี สุราที่ไม่มีคุณภาพหรือการลักลอบนำเข้าสุราโดยไม่เสียภาษีเพิ่มขึ้น เป็นอย่างไร รุนแรงแค่ไหน ในชุมชนรับรู้เรื่องนี้อย่างไร จัดการกับปัญหานี้อย่างไร หากพื้นที่บ้านบกหวานจะดำเนินการต่อให้เห็นผลอย่างยั่งยืน ควรดำเนินการอย่างไรในทุกมิติ ใครควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น แล้วถ้าจะขยายผลต่อให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดหนองคายควรดำเนินการอย่างไร

แบบการสนทนากลุ่ม

กลุ่มที่ 3 กลุ่มภาคประชาชน

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ท่านที่ 1

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ ระบุ
.....
5. ตำแหน่งหน้าที่
6. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง หมั้น ม่าย อื่นๆ
ระบุ.....
7. รายได้.....บาท

ท่านที่ 2

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ ระบุ
.....
5. ตำแหน่งหน้าที่
6. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง หมั้น ม่าย อื่นๆ
ระบุ.....
7. รายได้.....บาท

ท่านที่ 3

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ ระบุ
.....
5. ตำแหน่งหน้าที่
6. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง หมั้น ม่าย อื่นๆ
ระบุ.....
7. รายได้.....บาท

ท่านที่ 4

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ ระบุ
.....
5. ตำแหน่งหน้าที่
6. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง หมั้น ม่าย อื่นๆ
ระบุ.....
7. รายได้.....บาท

ท่านที่ 5

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ ระบุ
.....
5. ตำแหน่งหน้าที่
6. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง หมั้น ม่าย อื่นๆ
ระบุ.....
7. รายได้.....บาท

ท่านที่ 6

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ ระบุ
.....
5. ตำแหน่งหน้าที่
6. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง หมั้น ม่าย อื่นๆ
ระบุ.....
7. รายได้.....บาท

ท่านที่ 7

1. ชื่อ.....นามสกุล..... 2. อายุ.....ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ ระบุ
.....
5. ตำแหน่งหน้าที่
6. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง หมั้น ม่าย อื่นๆ
ระบุ.....
7. รายได้.....บาท

ประเด็นการสนทนากลุ่มภาคประชาชน

ท่านมีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย เช่น ข้อบังคับ มาตรการในชุมชน บ้านบกหวานได้ดำเนินการตามมาตรการเหล่านี้อย่างไร ผลเป็นอย่างไร ปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 รูปแบบในการกำหนด มาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคมเป็นอย่างไร. เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีชายแดนติดต่อกับประเทศลาว สถานการณ์การเพิ่มขึ้นของสุราผิดกฎหมายทั้งในส่วนของสุราปลอมและสุรานำเข้าที่หลีกเลี่ยงภาษี สุราที่ไม่มีคุณภาพหรือการลักลอบนำเข้าสู่โดยไม่เสียภาษีเพิ่มขึ้น เป็นอย่างไร รุนแรงแค่ไหน ในชุมชนรับรู้ เรื่องนี้อย่างไร จัดการกับปัญหานี้อย่างไร หากพื้นที่บ้านบกหวานจะดำเนินการต่อให้เห็นผลอย่างยั่งยืน ควรดำเนินการอย่างไรในทุกมิติ ใครควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น แล้วถ้าจะขยายผลต่อให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดหนองคายควรดำเนินการอย่างไร

*****ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูล*****ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

รูป 1 ทางเข้าบ้านบกหวาน หมู่ 2 ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

รูป 2 สัมภาษณ์นายประสงค์ คงเคารพธรรม รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย

รูป 3 สัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน

รูป 4 จัดสนทนากลุ่ม ชุมชนบ้านบักหวาน หมู่ 2 ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

รูป 5 สัมภาษณ์เชิงลึกตัวแทนชุมชนบ้านบกวาน

ชื่อ และ รายละเอียดของ ผู้รับผิดชอบโครงการ และคณะ

(ประวัติ ผลงาน ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง)

ชื่อ นามสกุล

นางสาวสิริกร นามลาบุตร อายุ 48 ปี

นักวิจัยอิสระ

โทรศัพท์ 08 6763 9720 E-mail: Boom464946@yahoo.com

การศึกษา

- 2549 ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง(กทม.)
- 2540 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
สถาบันราชภัฏอุดรธานี
- 2534 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
สถาบันราชภัฏอุดรธานี
- 2532 อนุปริญญาศิลปศาสตร (อ.ศศ.) สาขาวิชาวารสารและการประชาสัมพันธ์
วิทยาลัยครูอุดรธานี

การทำงาน

- 2554-2558 ผู้ประเมินอภิมานภายนอก(External Meta Evaluator) (กลั่นกรอง
พิจารณารายงาน)สังกัดสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน
คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)(สมศ.)
- 2546-2554 ภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (External Assessor)
ผู้ประเมินอภิมานภายใน (Internal Meta Evaluator) (กลั่นกรอง
พิจารณารายงานในหน่วยประเมิน) ภายใต้สังกัดสำนักงานรับรอง
มาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)(สมศ.)
- 2544- 2549 ผู้วางระบบการทำงานประเมินภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับ
บกก.ชูปรา แมเนจเมนต์ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานรับรอง
มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)(สมศ.)
และได้รับการคัดเลือกจาก สมศ.ให้เป็นหน่วยประเมินประเภทนิติ
บุคคลมีคุณภาพ ประจำปี 2547

ประวัติการอบรม :

- 1.อบรมพัฒนานักวิจัยเรียนทางไกลของ ศจย. รุ่น 4 TRC E Learning
- 2.อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “นโยบายสุราในประเทศไทย” วันพุธที่ 23 พฤศจิกายน 2559
- 3.อบรมผู้ประเมินอภิมานภายนอก(External Meta Evaluator) (กลั่นกรอง พิจารณา
รายงาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)
- 4.อบรมผู้ประเมินภายนอก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

อื่นๆ

2559-ปัจจุบัน	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพัฒนาเครื่องมือประเมินนวัตกรรมการควบคุมยาสูบศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ(ศจย.) มหาวิทยาลัยมหิดล
2556-ปัจจุบัน	ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมโรงงานอุตสาหกรรม (จดหมายลงที่ อก 0322/ (ส.1)ว715)
ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมตรวจวิทยานิพนธ์ : การพัฒนาต้นแบบระบบการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการ ประกันคุณภาพสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2559 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	

ผลงานวิชาการ :

- 1.โครงการศึกษา“รูปแบบการออม และแนวทางส่งเสริมการออมสำหรับประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 4 จังหวัด (ยโสธร อุบลราชธานี นครราชสีมา และ ชัยภูมิ) โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (นักวิจัยร่วมโครงการ) ได้รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)(1 มกราคม-ธันวาคม2551)
- 2.โครงการวิจัยการศึกษาผลของมาตรการแอลกอฮอล์ในระดับพื้นที่: กรณีศึกษา 4 ชุมชน อีสานตอนล่าง (ศรีสะเกษ,อุบลราชธานี,ร้อยเอ็ด,และนครราชสีมา) ได้รับทุนจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)และสสส. (2554) (หัวหน้าโครงการ) (อ้างอิง 1 ครั้ง)
- 3.โครงการวิจัยและพัฒนาโครงการปรับวิถีการผลิตข้าวเพื่อความมั่นคงในชีวิตชุมชนจังหวัดยโสธร ได้รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) (วันที่เริ่ม20 เมษายน 2555 ถึง วันที่ 13 สิงหาคม 2556) (ที่ปรึกษาโครงการวิจัยและนักวิจัยร่วมโครงการ)
- 4.โครงการวิจัยการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าฝ้ายทอมือที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านหนองเงือก ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ได้รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) (วันที่เริ่ม 1 กันยายน 2556 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2557) (นักวิจัยร่วมโครงการ)
- 5.โครงการถอดบทเรียน เรื่อง แบบบันทึกภาคสนามที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้ปฏิบัติงานการประเมินคุณภาพภายนอก ได้รับทุนจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)(สมศ.) (มีนาคม- สิงหาคม 2559) (ผู้บันทึกข้อมูล/ถอดบทเรียน/เขียนรายงาน)

โครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนา

- ชุดโครงการประเมินผลลัพท์โรงเรียนปลอดบุหรี่ได้รับทุนจากศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศจย.) (2559-2560) (นักวิจัยทำงานร่วมกับศจย.)

โครงการที่อยู่ระหว่างการดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง การจำหน่ายและพฤติกรรมการสูบบุหรี่บนขบวนรถไฟและชานชาลา สถานีรถไฟในประเทศไทย ได้รับทุนจากศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศจย.) (2559-2560) (นักวิจัยร่วมโครงการ)

เกียรติประวัติ/รางวัลที่เคยได้รับ

ได้รับวุฒิบัตรรางวัลรองชมเชยการนำเสนอโปสเตอร์ ในกลุ่มวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ วิทยาศาสตร์สุขภาพ ในงานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ครั้งที่ 2 ประจำปี 2555 วันที่ 30-31 สิงหาคม 2555

ผลงานตีพิมพ์

การศึกษาผลของมาตรการแอลกอฮอล์ระดับพื้นที่: กรณีศึกษา 4 ชุมชน อีสานตอนล่าง (ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด และนครราชสีมา). ในหนังสืองานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ครั้งที่ 2 ประจำปี 2555 วันที่ 30-31 สิงหาคม 2555 งานวิจัยก้าวหน้า วิชาการเข้มแข็ง (BOOK OF ABSTRACT) PST-033-KKU-NKC เลขหน้า 97 อ้างอิง 1 ครั้ง

ประวัตินักวิจัยร่วม

ชื่อ-สกุล :นางสาววารานิชฐ์ ลำไย อายุ : 48 ปี

โทรศัพท์มือถือ 099-246-5991 Email : waranist.l@gmail.com

ประวัติการศึกษา :

- 2557 วุฒิปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ สาขาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2546 วุฒิปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 2540 วุฒิปริญญาโท MBA สาขาการเงิน มหาวิทยาลัยสยาม
- 2532 วุฒิปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาการเงินการธนาคาร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 2550 ประกาศนียบัตรหลักสูตรวิชาว่าความ สำนักศึกษาอบรมวิชาว่าความแห่งสภานายความ

ประวัติการอบรม :

1. อบรมพัฒนานักวิจัยเรียนทางไกลของ ศจย. รุ่น 4 TRC E learning
2. อบรมผู้ประเมินภายนอก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
3. อบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรการพัฒนาทักษะการเขียนโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนและการเขียนบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและระดับนานาชาติ

ประสบการณ์การทำงาน :

- 2557 – ปัจจุบัน นักวิจัย ศูนย์กฎหมายการแพทย์ สาธารณสุข สิ่งแวดล้อมและวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2556 - 2558 นักวิชาการสุรา ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ (สสส.) (Parttime)
- 2555 – 2556 เลขานุการโครงการ มูลนิธิศูนย์การเรียนรู้และสันตนาการชุมชน
เลขานุการโครงการฝึกอบรมพัฒนาข้าราชการผู้มีศักยภาพสูง
กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น(ในนามสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์)
เลขานุการโครงการฝึกอบรมนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 59
สถาบันยุทธศาสตร์พัฒนาผู้นำกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- 2554 – 2555 หัวหน้าฝ่ายโครงการพัฒนานักบริหารการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสำนักงาน ก.พ.ร.
- 2553 – 2555 หัวหน้าส่วนบริหารสำนักงาน สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สำนักงาน ก.พ.ร.
- 2548 – 2553 ผู้จัดการศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- 2545 – 2548 ผู้ช่วยผู้จัดการสาขา บริษัท ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
สาขาอรุณอมรินทร์
- 2543 – 2545 สมุหบัญชี บริษัท ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
สาขานนบรมราชชนนี (ตลิ่งชัน)
- 2537 – 2542 ผู้ช่วยสมุหบัญชี บริษัท ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาบางแค

- 2533 – 2537 เจ้าหน้าที่บัญชี บริษัท ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาบางแค
 2532 - 2533 เจ้าหน้าที่ธุรการ ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ เอส เอ็ม ซัพพลายแอนด์เอ็นจิเนียริง

ประสบการณ์งานสอน :

- 2559 อาจารย์พิเศษ สอนวิชากฎหมายธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี
 2559 อาจารย์พิเศษ สอนวิชากฎหมายทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 2558 ผู้ช่วยอาจารย์สอนวิชาการระเบียบวิธีวิจัย โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน
 2548 อาจารย์พิเศษ สอนวิชานิติกรรมสัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผลงานวิชาการ :

หัวหน้าโครงการ

- 1.โครงการสนับสนุนกิจกรรม สร้างกระแส แสดงจุดยืน หนูน พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (2558) ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- 2.โครงการเสริมพลังให้ความรู้นักศึกษาและประชาชนเพื่อเสริมสร้างสังคมและชุมชนให้เข้มแข็งปลอดภัย (2559) ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

โครงการที่อยู่ระหว่างการดำเนินการวิจัย

- 1.รูปแบบการแข่งเรือปลอดภัยในจังหวัดน่าน ได้รับสนับสนุนทุนจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) (อยู่ระหว่างการเก็บข้อมูล) (หัวหน้าโครงการ)

อื่นๆ :

1. กองบรรณาธิการวารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย ศูนย์กฎหมายการแพทย์ สาธารณสุข สิ่งแวดล้อมและวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ที่ปรึกษาและกองบรรณาธิการวารสารวิชาการโรงพยาบาลหัวหิน อ.หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความตีพิมพ์วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย ศูนย์กฎหมายการแพทย์ สาธารณสุข สิ่งแวดล้อมและวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
4. ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความตีพิมพ์วารสารสหศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
5. ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความตีพิมพ์วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
6. ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความตีพิมพ์วารสารกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม
7. ผู้จัดทำรูปเล่มและพิสูจน์อักษรหนังสือหลักกฎหมายพื้นฐาน
8. ผู้จัดทำรูปเล่มและพิสูจน์อักษรหนังสือหลักกฎหมายธุรกิจ
9. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพัฒนาเครื่องมือประเมินนวัตกรรมการควบคุมยาสูบ ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย
เลขที่ 1654
วันที่ ๒-๒ พ.ย. ๒๕๕๙
ตำบลโพธิ์ชัย 1A.05๓

148 หมู่ 12
อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
43000

☒	ฝ่ายอำนวยการ
☐	กลุ่มงานส่งเสริมฯ
☐	กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ
☐	กลุ่มงานสารสนเทศฯ

2 พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เรียน ท่านพัฒนาการจังหวัดหนองคาย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสนทนากลุ่มโครงการวิจัย เรื่อง การศึกษามาตรการในชุมชน เพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคม ในจังหวัดหนองคาย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวสิริกร นามลาบุตร ตำแหน่ง นักวิจัย ได้รับทุนวิจัยจาก ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา ชั้น 1 หลังอาคารคลังพัสดุ (ถนนสาธารณสุข6) กระทรวงสาธารณสุข ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000 ซึ่งในการศึกษาเรื่องมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการในชุมชน ปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย การกำหนดมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคม โดยมีพื้นที่เป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ บ้านบกหวาน หมู่ 2 ตำบลค้ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย กลุ่มบุคคลเป้าหมายสำหรับการวิจัย คือ พระครูพุทธมสิริกิจ เจ้าอาวาสวัดศรีบัวบาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านบกหวาน หมู่ที่ 2 จำนวน 1 คน คณะกรรมการหมู่บ้าน 2 คน ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลค้ายบกหวาน 2 คน ตัวแทนตำรวจ 1 คน ตัวแทนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลค้ายบกหวาน 2 คน ตัวแทนชุมชน (กลุ่มเด็กและเยาวชน ร้านค้าในหมู่บ้าน คนที่ดื่มเหล้า) ในพื้นที่ 11 คน รวมเป็น 20 คน การสนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน

ในการนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวสิริกร นามลาบุตร อาจารย์ ดร. วรานิษฐ์ ลำไย และ นางพัชรินทร์ ทรัพย์สาร เป็นผู้เข้าไปเก็บข้อมูลโดยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม ในระหว่างเดือน พฤศจิกายน ถึงเดือน ธันวาคม 2559 กับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ให้ความอนุเคราะห์ จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสิริกร นามลาบุตร)
หัวหน้าโครงการวิจัยฯ

โทร 08 6763 9720 , 08 7222 0576
e-mail: Boom464946@yahoo.com
Namlabut@gmail.com

เรียน พัฒนาการจังหวัดหนองคาย

น.ส.สิริกร นามลาบุตร นักวิจัย จากศูนย์วิจัย
ปัญหาสุรา ขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บข้อมูลโดยวิธี
สัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม เรื่องการศึกษา
มาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทาง
สังคมในจังหวัดหนองคาย ในระหว่างเดือน
พฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

✓
(นางสาวปวีณา ไชยสิทธิ์)
เจ้าหน้าที่งานธุรการปฏิบัติงาน

(นายมนัส สมณะ)
หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ

๐๙๖๓๓๗
๑ ✓
(นายประจักษ์ จอมทรัพย์)
พัฒนารจังหวัดหนองคาย

สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หนองคาย
 เลขรับ..... 2915
 วันที่..... 8/11/59
 เวลา..... 9.41 น. ผู้รับ.....

148 หมู่ 12 ตำบลโพธิ์ชัย
 อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
 43000

3 พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขออนุญาตคราะห์ข้อมูล

เรียน หัวหน้าสรรพสามิตพื้นที่หนองคาย

ด้วย นางสาวสิริกร นามลาบุตร ตำแหน่ง นักวิจัย ได้รับทุนวิจัยจาก ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา
 ชั้น 1 หลังอาคารคลังพัสดุ (ถนนสาธารณสุข6) กระทรวงสาธารณสุข ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง
 จังหวัดนนทบุรี 11000 ซึ่งในการศึกษาเรื่องมาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการ
 เข้าถึงทั้งในระบบตลาด และทางสังคมในจังหวัดหนองคาย จำเป็นต้องขออนุญาตคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สถิติการ
 ปราบปราม สถิติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปี 2551-2559

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ให้ความอนุเคราะห์ จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

สิริกร

(นางสาวสิริกร นามลาบุตร)
 หัวหน้าโครงการวิจัยฯ

โทร 08 6763 9720 , 08 7222 0576
 e-mail: Boom464946@yahoo.com
 Namlabut@gmail.com

เรียน สรรพสามิตพื้นที่หนองคาย

- เห็นชอบการขอและพิจารณาสิ่งการ
- หมายจับ ลักการ
 - ส่งขอใบกำกับภาษี
 - งดเว้นภาษี
 - ส่งกฎหมาย

โครงการสร้างสุขภาพตามวิถีชาวพุทธ ประจำปี ๒๕๕๗
กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน

๑. ผู้รับผิดชอบโครงการ

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาฮี
- องค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน

๒. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายเพื่อสุขภาพ ปีละประมาณ ๓ แสนล้านบาท และมีแนวโน้มที่ค่าใช้จ่ายจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ค่าใช้จ่ายจำนวนมากนี้ส่วนใหญ่หมดไปกับค่ารักษาพยาบาล โรคที่มีค่าใช้จ่ายจำนวนมากเป็นโรคเรื้อรังที่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษายาวนานตลอดชีวิต เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือดหรือโรคหลอดเลือดในสมองแตก อัมพฤกษ์ อัมพาต เป็นต้น ซึ่งโรคเรื้อรังดังกล่าวเกิดจากการที่ประชาชนมีพฤติกรรมด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง เช่น การบริโภคอาหารที่หวาน มัน เค็ม เกินความจำเป็น และบริโภคสิ่งที่เป็นโทษต่อร่างกายทำให้เสี่ยงต่อการเกิดโรค เช่น การสูบบุหรี่ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนไม่ออกกำลังกาย รับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ ไม่สะอาด ดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ประกอบกับสุขภาพจิตไม่ดี เกิดความเครียดจากสาเหตุต่างๆ ในการดำรงชีวิตปัจจุบัน

จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลกพบว่า คนไทยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เท่ากับ ๑๓.๕๙ ลิตรต่อคนต่อปี จัดเป็นอันดับ ๕ ของโลกและมีการใช้เงินงบประมาณ ๒ แสนล้านบาทเพื่อซื้อแอลกอฮอล์มาดื่มกิน ส่งผลให้ต้องประสบปัญหาต่างๆทั้งในด้านสุขภาพและสังคม เช่น อุบัติเหตุจราจร คดีอาญา ด้านเศรษฐกิจ ครอบครัวและชุมชนและส่งผลกระทบในมิติสัมพันธ์อื่นๆ ตามมาอีกอย่างมากมายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การเสพลิงมีนเมาควบคุมกันหลายชนิด การบริโภคยาสูบ การทำร้ายร่างกาย พฤติกรรมทางเพศที่เป็นอันตราย การก่ออาชญากรรม ภาวะหนี้สินและการว่างงาน เป็นต้น

สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในตำบลค่ายบกหวานมีปริมาณมาก แสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องใช้จ่ายเงินในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการออมน้อย โดยมีพฤติกรรมเริ่มดื่มจากงานประเพณี งานสังสรรค์ รวมถึงการจัดเลี้ยงเหล้าในงานศพและงานบุญตามเทศกาลต่างๆ จนในที่สุดกลายเป็นการดื่มประจำ จะเห็นได้ว่าในงานศพแต่ละงานที่ผ่านมา มีการนำเหล้าหรือของมีนเมาอย่างอื่นมาเลี้ยงแขกผู้มาร่วมงานจนจะกลายเป็นประเพณีไปแล้ว ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายของญาติผู้เสียชีวิต นอกจากค่าใช้จ่ายในการจัดงานศพตามประเพณีแล้ว ยังมาสิ้นเปลืองในการนำเงินมาซื้อเหล้าหรือของมีนเมาอย่างอื่นมาจัดเลี้ยงแขกผู้มาร่วมงานอีกด้วย จากปัญหาดังกล่าว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาฮีและองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน ได้นำการดำเนินชีวิตตามแนวทางชาวพุทธ ด้วย ๓๐ ๒ส. คือ ๑อ. อาหาร เน้นกินผักปลูกเองทุกมื้อ ๒อ. ออกกำลังกายยืดเหยียดกล้ามเนื้อด้วยฤๅษีดัดตน ๓อ. อารมณ์ มีการให้ความรู้ธรรมะและฝึกสติ สมาธิ เพื่อทำความเข้าใจกับอารมณ์ที่เกิดขึ้น ๑ส. ไม่ดื่มสุรา ๒ส. ไม่สูบบุหรี่ และน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลด ละ เลิกอบายมุข และงดรายจ่ายฟุ่มเฟือยตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นหลักสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ให้บังเกิดความสงบสุขร่มเย็นตั้งแต่ระดับครอบครัวและระดับชุมชนอย่างยั่งยืน โดยมีนัยสำคัญอยู่ที่ความพอประมาณ มีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันในที่ต่อการได้รับผลกระทบจากภายในและภายนอก หากประชาชนในตำบล

ค่ายบกหวานได้นำหลักการนี้มาปรับใช้ในการดำรงชีวิต โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจและความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่น ย่อมส่งผลให้ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง รวมทั้งการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลงได้ และเกิดเป็นผลดีกลับสู่ประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น จึงได้ร่วมกันระดมแนวคิดเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยกระบวนการแผนชุมชนและการจัดทำประชาคมหมู่บ้าน ได้มีมติว่าจะร่วมมือร่วมใจเป็นสัญญาประชาคมหมู่บ้าน เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ๓๐ ๒ส ตามแนวทางวิถีชาวพุทธอย่างเข้มแข็งเพื่อให้เกิดเป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีงามให้รุ่นลูกรุ่นหลานได้สืบทอดต่อไป และเป็นโครงการนำร่องเพื่อนำไปสู่การงดเหล้าในงานบุญ งานประเพณีต่างๆ ต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มผู้สูงอายุดูแลสุขภาพด้วย๓๐๒สตามแนวทางวิถีชาวพุทธ อย่างน้อยร้อยละ ๕๐

๓.๒ เพื่อสร้างค่านิยมที่ดี โดยการลด ละ เลิก การบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกประเภทในงานศพ ลดลง อย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ของการมีงานศพทุกครั้ง

๓.๓ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการจัดงานศพของเจ้าภาพ อย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ของการมีงานศพทุกครั้ง

๔. เป้าหมาย หมู่ที่ ๑-๕ และหมู่ที่ ๗,๙,๑๕,๑๖ ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย

๕. วิธีดำเนินการ ๕.๑ ประชุมคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพ เพื่อขออนุมัติโครงการฯ

๕.๒ ดำเนินการตามโครงการ ดังนี้ (๕.๒.๑) ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และ อสม. (๕.๒.๒) ประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานดูแลสุขภาพด้วย ๓๐ ๒ส ตามแนวทางวิถีชาวพุทธ เช่น ปลุกผักกินเอง การออกกำลังกายตามความเหมาะสม การยืดเหยียดกล้ามเนื้อด้วยฤๅษีดัดตนโดยทีมเจ้าหน้าที่ รพ.สต.บ้านนาฮี (๕.๒.๓) ในวันที่รับเบี้ยผู้สูงอายุ พายืดเหยียดกล้ามเนื้อด้วยฤๅษีดัดตน ให้ความรู้ธรรมะ และฝึกนั่งสมาธิก่อนรับเบี้ยผู้สูงอายุ (๕.๒.๔) ประชาสัมพันธ์และรับสมัครขึ้นทะเบียนร่วมกันปฏิญาณตน และลงชื่อผู้ร่วมงดเหล้าเข้าพรรษาหรืองดสูบบุหรี่ตลอดพรรษา

๕.๓ จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์งานศพปลอดเหล้าติดทางเข้าหมู่บ้านและบริเวณหน้างาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความตระหนักของประชาชน

๕.๔ รณรงค์และดำเนินกิจกรรมปลอดเหล้า ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานศพเป็นงานนำร่อง

๕.๕ สมนาคุณและมอบใบประกาศเกียรติคุณให้แก่ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ และทำได้จริง

๕.๖ ติดตามประเมินผลและสรุปผลงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมและขยายผลการดำเนินงาน

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มต้นเดือน เมษายน-กันยายน ๒๕๕๗

๗. งบประมาณ ใช้งบกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน จำนวน ๖๗,๐๐๐ บาท เพื่อเป็น ค่าใช้จ่าย ดังนี้

๗.๑ ค่าป้ายผ้าไวณิลมีกรอบ สำหรับติดที่หน้างานศพ ข้อความว่า “ขออภัยแทนเจ้าภาพ งานนี้ไม่มีเหล้า ไม่มีน้ำเมา มีแต่น้ำจิตน้ำใจให้แก่กัน” จำนวน ๔ ป้ายๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

๗.๒ ค่าป้ายผ้าไวณิล ประชาสัมพันธ์โครงการ ๑๕ ป้ายๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท

๗.๓ ค่าวัสดุเอกสารประชาสัมพันธ์ ๔,๐๐๐ บาท

๗.๔ ค่าสนับสนุนงานศพปลอดเหล้าที่ได้ทำตามหลักเกณฑ์โครงการฯ ศพละ ๒,๐๐๐ บาท (ประมาณการ ๒๐ ศพ) เป็นเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท

๗.๕ ค่าใบประกาศเกียรติคุณพร้อมกรอบ ๒๐ อัน ๆ ละ ๒๐๐ บาท เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๖๗,๐๐๐ บาท (หกหมื่นเจ็ดพันบาทถ้วน)
(ทุกรายการสามารถถัวเฉลี่ยจ่ายได้ตามความเหมาะสม)

๘. การติดตามและประเมินผล

๘.๑ ติดตามและประเมินผล โดยคณะกรรมการโครงการฯ ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน อสม. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาฮี และองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน โดยการเข้าไปในหมู่บ้าน สังกัด สอบถาม สัมภาษณ์ชาวบ้านและแกนนำหมู่บ้าน ในกิจกรรม ๓๐ ๒๘

๘.๒ สังกัดหลังคาเรือนที่มีงานศพ และสบถามเพื่อนบ้านหรือผู้ร่วมงานศพ

๘.๓ สัมภาษณ์ความพึงพอใจผู้สูงอายุ และเจ้าภาพงานศพ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ ประชาชนกลุ่มผู้สูงอายุดูแลสุขภาพด้วย ๓๐ ๒๘ ตามแนวทางวิถีชาวพุทธ อย่างน้อยร้อยละ ๕๐

๙.๒ มีงานศพปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ของการมีงานศพทุกครั้ง

๙.๓ เจ้าภาพงานศพลดภาระค่าใช้จ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ของการมีงานศพทุกครั้ง

๙.๔ ผู้สูงอายุ และเจ้าภาพงานศพที่เข้าร่วมโครงการ มีความพึงพอใจมากกว่าร้อยละ ๙๐

ผู้เสนอโครงการ

ลงชื่อ.....

(นายอุดมศักดิ์ มหาชัย)

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาฮี
กรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน

ผู้เห็นชอบโครงการ

ลงชื่อ.....

(นายสุรชาติ บวรศักดิ์)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน
เลขานุการกองทุนหลักประกันสุขภาพฯ

ลงชื่อ.....

(นายทองเลื่อน องอาจ)

สาธารณสุขอำเภอเมืองหนองคาย

ผู้อนุมัติโครงการ

ลงชื่อ.....

(นายสงวน สารีมาตย์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน
ประธานกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน

หลักเกณฑ์และข้อตกลง
งานศพปลอดเหล้า
กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน

ข้อ ๑ หมู่บ้านแสดงความจำนงเข้าร่วมโครงการฯ โดยให้กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ยื่นใบสมัครเข้าร่วมโครงการฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านเป็นแกนนำในการดำเนินโครงการ

ข้อ ๒ เจ้าภาพงานศพที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ ให้ยื่นใบสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ได้ที่ที่ทำการกองทุนหลักประกันสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน โดยมีกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิก อบต./อสม. เซ็นรับรอง และนำเอกสารหลักฐานมาประกอบ ดังนี้

(๑) สำเนาใบมรณบัตรของผู้เสียชีวิต จำนวน ๑ ฉบับ

(๒) สำเนาบัตรประชาชนเจ้าภาพผู้ขอรับเงิน จำนวน ๑ ฉบับ

ข้อ ๓ กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านรับมอบป้ายประชาสัมพันธ์งานศพปลอดเหล้า เพื่อให้เจ้าภาพนำไปติดในบริเวณงานที่มองเห็นชัดเจน และประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์โครงการให้ทราบทั่วกัน

ข้อ ๔ กองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวานแจ้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลโครงการฯ เพื่อเข้าสังเกตการณ์ในงาน และสรุปผลให้ผู้รับผิดชอบโครงการทราบ เพื่อประกอบการพิจารณาเบิกจ่ายเงินสนับสนุนงานศพที่สามารถดำเนินการได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีมติคณะกรรมการจะต้องเป็นเอกฉันท์

ข้อ ๕ หลักเกณฑ์การขอรับเงินสนับสนุน

(๑) ห้ามเจ้าภาพซื้อเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิด จัดเลี้ยงรับรองแขกในบริเวณงานศพ จนกระทั่งเสร็จสิ้นงาน (เก็บอัฐิเสร็จ)

(๒) ห้ามผู้เข้าร่วมงานนำเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิดเข้ามาในบริเวณงานศพ

ข้อ ๖ คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งให้สังเกตการณ์ในงานศพ สามารถบันทึกภาพเพื่อส่งมอบให้คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวานได้

ข้อ ๗ หากเจ้าภาพปฏิบัติได้ตามหลักเกณฑ์และไม่มีผู้ทักท้วงจะได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน ศพละ ๒,๐๐๐ บาท และใบประกาศเกียรติคุณ

ข้อ ๘ ในกรณีที่เกิดปัญหาจากการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และข้อตกลงฉบับนี้ ให้ประธานกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวานเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยให้ถือเป็นที่สุด

(นายสงวน สาริมาตย์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน

ประธานกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน

วันที่ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

คำปฏิญาณตน
งดเหล้าเข้าพรรษา

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอตั้งจิตอธิษฐาน ปฏิญาณตนบวชใจ งดเหล้าเข้าพรรษา พร้อมศึกษาปฏิบัติธรรม ตลอดระยะเวลา ๓ เดือน ถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และถวายเป็นพระราชกุศล แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ขออำนาจคุณงามความดี บารมีพระรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงเป็นสักขีพยาน ในการปฏิญาณตน บวชใจงดเหล้าเข้าพรรษาของข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอให้ ความตั้งใจของข้าพเจ้าทั้งหลาย จงสำเร็จด้วยดี ไม่มีอุปสรรคปัญหา และส่งผลให้ ข้าพเจ้าและครอบครัว จงปราศจากทุกข์ โศก โรค ภัย เจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ สำเร็จสมความปรารถนา ทุกประการเทอญฯ

.....

